

VETENSKAP | URSPRUNG | SKAPELSETRO

Genesis

SEPTEMBER 2023

Skapelsetron i församlingen

Gudstjänst-tips

”Söndagsskolsyndromet”

**Varför lämnar våra
ungdomar kyrkan?**

Evidensförankra!

Vidga dina vyer - läs Världen idag!

Världen idag är en tydlig, saklig och varm kristen röst i mediebruset

Provläs en månad **GRATIS!**

Välkommen att beställa din provmånad på något av följande sätt:

- Scanna QR-koden
- prova.varldenidag.se
- Tel 018-430 40 50
- e-post: kundtjanst@varldenidag.se
- Posta talongen nedan

Prova på!

www.varldenidag.se

Jag beställer en gratis provmånad av Världen idag!

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Erbjudandet gäller t.o.m. 2023-08-31 för hushåll i Sverige som inte haft tidningen de senaste sex månaderna. Prenumerationen avslutas automatiskt när provmånaden gått ut. Du kommer då att kontaktas av en av våra säljare för erbjudande om fortsatt prenumeration. För våra prenumerationsvillkor samt vår personuppgiftspolicy, se www.varldenidag.se/kundtjanst

Genesis

Frankeras ej
Mottagaren betalar
portot

 Världen idag

SVARSPOST
20260927
558 00 JÖNKÖPING

ADOBESTOCK

9

TEMA: Skapelsetron i församlingen

TIDNINGENS INDELNING

FRÅN STYRELSEN

Ledare

Beskrivning av visioner och mål

RELATION

Kontakt med läsekretsen

Frågor och svar

BIBELN

Urgammal visdom

Tänkvärdheter och reflektioner från världens mest lästa bok

I FOKUS

Temaartiklar

Allsidig belysning av numrets tema

OMVÄRLDSBEVAKNING

Recensioner och analyser

Media och frågor som rör skapelseområdet granskas och kommenteras

FRAMÅTBlick

Nästa nummer

Vad kommer i nästa nummer av Genesis?

FÖRENINGEN GENESIS

är en allkristen sammanslutning som främjar spridandet av böcker, filmer och annan information som stöder skapelsetron. Vi granskar och presenterar material som belyser utvecklingslärans karaktär och konsekvenser. Föreningen vill utmana naturalismen som den självklara utgångspunkten för vetenskapen, visa på relevansen i ett bibliskt-kristet sätt att tolka naturen och verka för att en sådan syn får komma till tals i skola och samhälle.

Prenumeration och medlemskap - se nästa sida.

OMSLAGET

Kollage med bilder från Pixabay.

EN LITEN PRESENT

Som ett tecken på vår uppskattning får du som prenumererar en liten present tillsammans med det här genesisnumret. Det är den lilla foldern *15 skäl till att Big Bang och evolutionen är ovetenskapliga* av Dr Jeff Miller, utgiven på Bergmans förlag. Det är en kaxig titel, men helt relevant. Båda teorierna vilar på en lös grund av filosofiskt motiverade spekulationer. Det är viktigt att känna till. Läs den och ge den sedan vidare.

Hälsningar Redaktionen

Genesis

DAVID MARK PIXABAY

PIXABAY

Prenumerera på Genesis

Är evolutionsteorin verkligen bevisad?

Går evolutionen att förena med tron på Bibeln som Guds Ord?

Är en biblisk skapelsesyn förenlig med modern vetenskap?

Spelar skapelsefrågan någon roll i praktiken?

Se nedan hur du beställer och betalar Din årsprenumeration för 2023

5 Ledare

6 Läsarfråga

6 Bara män i föreningen Genesis?

7 Tänkvärt

7 Om judar och greker

9 Tema: Skapelsetron i församlingen

9 Introduktion

10 De unga lämnar kyrkan och tron

13 Vad har gått snett och varför?

17 Vad kan vi då göra?

20 Viktiga perspektiv

25 Viktiga fakta

29 Den tidiga kyrkans syn på skapelsen

32 Argument för skapelse

36 Argument mot evolution

39 Undervisningstips

42 Evidensförankra din undervisning

44 Gudstjänst-tips: Skapelseglimtar

48 En skapare - ok, men Jesus?

50 Länkskafferi

51 Boktipset

51 Sex böcker inom ämnesområdet

52 Omvärldsbevakning

52 Darwin vägde för lätt

54 När andras ögon öppnar våra

56 Recensioner

56 *Already Gone*. Av: Ken Ham, Britt Beemer och Todd Hillard

57 *Vinnande taktik*. Av: Gregory Koukl

58 Evangeliet

58 Dags att lämna boet

Bibelcitater är hämtade från NuBibeln om inget annat anges.

Genesis

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: Göran Schmidt.

Respektive artikelförfattares åsikter behöver inte nödvändigtvis överensstämma med föreningens.

MANUS OCH TIPS: redaktionen@genesis.nu

REDAKTION: Anders Allegrind, Johnny Bergman, Samuel Lampa, Magnus Lindborg, Jörgen Lundin, Göran Schmidt.

PRODUKTION OCH LAYOUT: Jörgen Lundin

TRYCK: Printon AS. Estland.

UTGIVNING: Genesis utkommer 4 nr/år. **ÅRSPRENUMERATION:** 265 kr (gåvoprenumerationer 165 kr, studerande 145 kr) Lösnummerpris 70 kr. Köp av 2 ex = 50 kr/st, 3-4 ex 40 kr/st, 5 eller fler ex: 30 kr/st. Porto tillkommer.

SÅ HÄR BESTÄLLER DU EN PRENUMERATION

Alt 1. Betala via Plusgironummer 29 55 88-8. **Alt 2.** Betala via Swish 123-652 03 99.

Se detaljerad information på <https://genesis.nu/tidning/>.

Utlandet: SEK 315 (studerande 245)

Internetbank - IBAN: SE18 9500 0099 6026 0295 5888 BIC: NDEASESS

FÖRENINGEN GENESIS Vetenskap Ursprung Skapelsetro.

MEDLEMSKAP: 130 kr/år (betalningsinfo - se genesis.nu)

POSTADRESS: Föreningen Genesis, c/o Göran Schmidt, Box 36, 475 18 RÖRÖ. tfn 0704-80 38 40. Internetadress: www.genesis.nu

FÖRENINGEN GENESIS STYRELSE: Göran Schmidt (ordf), Magnus Lindborg (vice ordf), Tord Svanberg (sekreterare), Ulf Hedin, Josef Moensjö (kassör), Johnny Bergman, Marita Sandberg. Suppleanter: Samuel Lampa, Theodor van der Waard, Anders Gärdeborn, Joakim Linder, Ola Hössjer, Leo Labón, Henrik Mjörnell, Roger Berggren, Erik Österlund.

Göran Schmidt civ.ing. (kemiteknik), biolog, lärare, skolledare, numera föreläsare och ordförande i Genesis.
Webbplats: gschmidt.se Mail: ordforande@genesis.nu

Det är kris! och vi har vetat om det länge

En stor majoritet av de barn och ungdomar som deltar med liv och lust i kyrkornas barn- och ungdomsgrupper, däribland våra egna barn och barnbarn, kommer snart att ha lämnat både kyrkan och den kristna gemenskapen bakom sig.

Vi hade hoppats att det skulle lösa sig med karismatiska barn- och ungdomsledare, moderna verksamhetsstrategier, med proffsig ungdomlig musik och lovsång, multimedia, rökmaskiner, events, popcorn och fika. Men det gjorde det inte.

Undersökningar både i USA och här hemma visar samstämmigt att det huvudsakliga tappet inte sker när ungdomarna lämnar sin hemstad och börjar arbeta eller studera på annan ort, utan långt tidigare än så.

Förlorar alla sin tro på Gud och Jesus? Nej, inte alla, men det finns en amerikansk undersökning som visar att mer än hälften av dem gör det. Och då är USA till skillnad från Sverige ett av världens mest kristendomsinfluerade länder, så förmodligen är andelen ännu högre här i världens mest sekulariserade land.

Olyckskorparna kraxar att kyrkorna inte kommer att finnas kvar om 20 år. Redan nu byggs kyrkor och kapell om till sommarbostäder, föreningslokaler, moskéer, förskolor och allt möjligt annat. Gudstjänstlokaler som troende män och kvinnor lät uppföra med brinnande hjärtan och under stora uppoffringar för ett par generationer sedan.

Är det helt kört?

Nej, vi på Genesis tror inte det. Men vi måste ta tjuren vid hornen och analysera vad vi har gjort för fel och inte bara resignerat skylla på att tiderna blivit sämre. Det är dags att våga pröva att göra om och göra rätt. Det är vad det här numret handlar om. Att uppmärksamma kristenheten i vårt land på vad som har gått snett i våra församlingar och samtidigt visa på en väg till helande och upprättelse. *För det är inte kört. Ännu.*

/Göran Schmidt, ordförande

BILD: U.S. NATIONAL ARCHIVES

LÄSARFRÅGA

Jag tycker att det verkar som att det nästan bara är män som håller på med skapelsefrågorna. Har ni funderat på vad det kan bero på att det är så mansdominans i Genesis?

/Lars

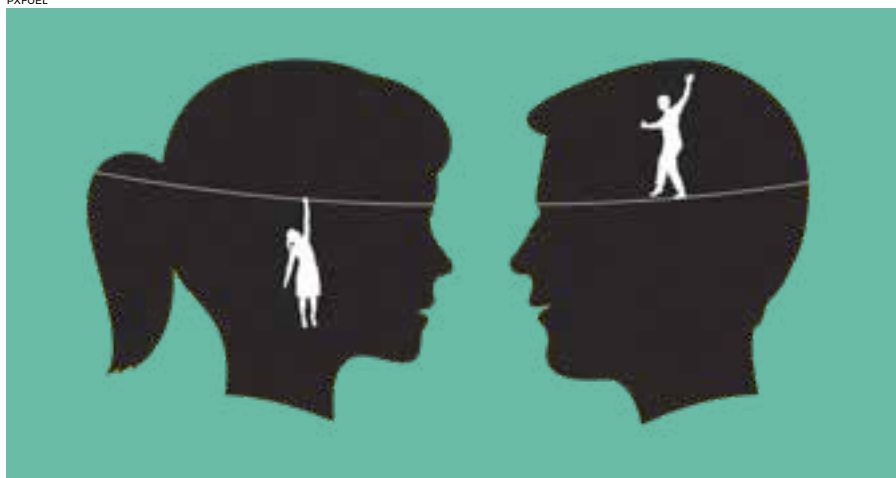
Hej Lars!

Jo det stämmer, och vi har pratat om det nu och då i vår styrelse (vi har åtminstone en kvinna med där). En gång när vi hade vår årliga konferens i en kyrka någonstans i Sverige var det en person i kyrkans cafégrupp (kanske inte helt oväntat en kvinna...) som råkade titta in under vårt pågående årsmöte. Hon bad om ursäkt, men utbrast spontant: - Men så härligt med så mycket män!

Alla skrattade förstås, och egentligen konstaterade hon precis samma sak som du gör Lars. Men för henne var det någonting positivt med många män i kyrkan. Det var inte så vanligt i den här församlingen. Och det är som bekant en betydligt större andel kvinnor än män i kyrkornas värld. Det är intressant att fundera på varför det förhåller sig på det viset. Har det kanske alltid varit så? Eller kan det vara så att församlings- och gudstjänstmiljön med tiden har blivit sådan att den appellerar mer till kvinnor än män? Fler killar än tjejer lämnar helt enkelt våra kyrkor, och det finns naturligtvis förklaringar till det.

I skolan ser man någonting liknande. Där måste i och för sig pojkarna stanna kvar rent fysiskt, men deras skolresultat har tydligt försämrats i förhållande till flickors över tid. Både skola och

PXFUEL

kyrka tycks ha förändrats så att de bättre svarar upp mot kvinnliga behov än manliga. Tendensen har sannolikt förstärkts av att andelen manliga lärare i båda sammanhangen har minskat med tiden.

Vår hypotes är att skapelse-evolutionsfrågan är sådan till sin karaktär att den appellerar i högre grad till män. Vi vet alla att det är politiskt inkorrekt att föra könsskillnader på tal, men med Bibeln som utgångspunkt kan vi konstatera att könsskillnader existerar och är i enlighet med Guds skapelseordning. Vissa skillnader är anatomiska, andra är fysiologiska och ytterligare andra är mentala. Skillnaderna innebär att en man och en kvinna har förutsättningar att komplettera varandra till den helhet som Gud avsåg när han skapade oss till sin avbild. Män tycks generellt tilltalas mer än kvinnor av "hårda faktorer" som

fakta, logik och konfrontationer mellan konkurrerande idéer, sådant som i hög grad präglar föreningen Genesis arbete. Vi anar att detta kan vara den främsta förklaringen till den manliga dominansen.

Samtidigt är det glädjande att många kvinnor är mycket intresserade av skapelsefrågorna och inser hur viktiga de är, och vi vill gärna se fler engagerade i vårt arbete.

Utifrån vår hypotes är vi på Genesisredaktionen beredda att formulera följande prediktion (förutsägelse): Om fler församlingar börjar lyfta skapelsefrågorna i förkunnelsen så kommer det att leda till att församlingarnas könsfördelning bli jämnare över tid. Bevisa gärna att vi har fel. Prova. Vad finns det att förlora?

/Redaktionen

Om judar och greker

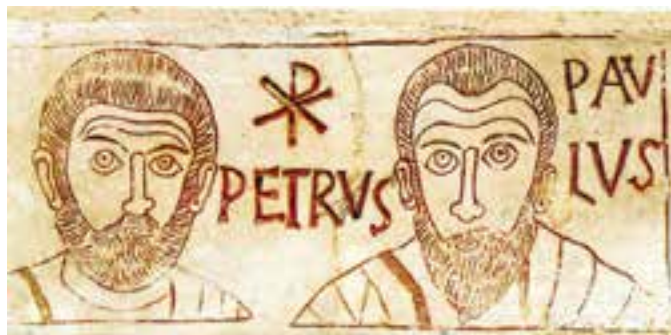
Av Göran Schmidt

Paulus var en klok man, även om hans kollega Petrus noterade att det fanns vissa saker i hans brev som kunde vara svåra att förstå redan på den tiden, i synnerhet om läsaren hade en egen agenda (2 Pet 3:15-16). Den saken har inte förändrats.

Paulus var klokare än vi i dagens svenska kristenhet i det avseendet att han förstod att anpassa sig efter omständigheterna. När han kom till en ny stad gick han alltid först till den lokala synagogan och talade till judarna. Där kunde han använda sig av sina gedigna kunskaper i judendomen och de judiska skrifterna, det som vi brukar kalla det Gamla Testamentet. Han gjorde sitt yttersta för att bevisa att Jesus var den utlovade Messias, uppfyllelsen av det judiska folkets längtan. Det skedde med varierande framgång beroende på hur öppensinnade hans åhörare var.

När han undervisat färdigt i synagogorna vände han sig till städernas icke-judiska befolkning, till "hedningarna". Har du lagt märke till hur annorlunda Paulus förkunnelse var när han höll sitt föredrag inför grekerna och andra nationaliteter inför Areopagen i Aten? (Läs om det i Apg 17:16-34.) Säkert även när han dessförinnan diskuterat med de grekiska filosoferna – stoiker och epikuréer – på stadens torg. Då återopade han inte de messianska profetiorna i Psaltaren eller hos profeterna. I stället förde han logiska och rationella resonemang. Han utgick från grekernas religiösa föreställningsvärld och refererade till altaret "för en okänd gud" som han lagt märke till i staden (v. 23).

Han fortsatte sedan med att argumentera för att den guden är världens skapare. Men han stannar inte där, han fortsätter med att understryka att alla jordens folkslag och nationer härstammar från en enda människa. Märk väl att han inte nämner någonting om den människans namn och inte heller Lagen, de fem Moseböckerna. Förmodligen medveten om att ifall han gjort det skulle åhörarna ha avfärdat det som judisk religiositet, som sannolikt inte stod högt i kurs i Aten.

WIKIMEDIA

I stället refererar Paulus till en grekisk poet och utgår från ett citat av denne. Så ytterst profant! Efter att sedan ha motiverat varför världens skapare omöjligt skulle rymmas i någonting materiellt kommer han så småningom fram till sin huvudpoäng: att Skaparen utsett en människa till att döma världen rättvist och att Han bevisat detta inför alla människor genom att låta den personen uppstå från de döda – märk väl utan att ens nämna Jesus vid namn. Med bevis åsyftar Paulus här all den faktiska evidens som förelåg i form av hundratals pålitliga vittnesmål från personer som sett den uppståndne med sina egna ögon och som vid den här tiden fortfarande var i livet (1 Kor 15:6).

Låt oss nu rannsaka oss själva ett ögonblick. Hur förkunnar vi evangeliet för våra medmänniskor som inte tror, unga som gamla? Sverige är väldigt annorlunda idag mot hur situationen var för ett halvsekel sedan. Unga och medelålders människor har idag praktiskt taget ingen kunskap om den bibliska världsbilden och om bibliska begrepp över huvud taget. Vi som är kristna och går till kyrkan är bildligt talat som judarna i synagogan, väl förtrogna med begrepp som Gud, Jesus, synd och försoning. Men de andra är "greker". Handen på hjärtat – förmedlar vi evangeliet för grekerna på stan och på våra arbetsplatser som om de vore judar? I så fall gör vi inte som Paulus. Han beslutade sig för att vara en jude för judarna och som en hedning för hedningarna för att kunna övertyga så många som möjligt om vem Jesus är (1 Kor 9:19-21).

Vi behöver börja göra som Paulus – återta den stora och fantastiska berättelsen om en värld skapad av Gud och om Bibelns trovärdighet från början till slut, och kommunicera det på ett oreligiöst och relevant sätt. Vi måste börja i rätt ände, med de historiska sanningarna om en god Gud, skapelsen, en historisk Adam och mänsklighetens trasighet. Och sedan bygga vidare med förlåtelsen i Jesus Kristus och nödvändigheten av att bli räddad från en värld som snart ska dömas av den levande Guden!

TEMA

Skapelsetron i församlingen

INNEHÅLL

- 9 Introduktion**
- 10 De unga lämnar kyrkan och tron**
- 13 Vad har gått snett och varför?**
- 17 Vad kan vi då göra?**
- 20 Viktiga perspektiv**
- 25 Viktiga fakta**
- 29 Den tidiga kyrkans syn på skapelsen**
- 32 Argument för skapelse**
- 36 Argument mot evolution**
- 39 Undervisningstips**
- 42 Evidensförankra din undervisning**
- 44 Gudstjänst-tips: Skapelseglimtar**
- 48 En skapare - ok, men Jesus?**
- 50 Länkskaffereri**

Introduktion

Sorgen över att se sina barn vända ryggen till kyrkan, och många gånger även den kristna tron, tynger många kristna föräldrar. Många av oss som har utflugna barn rannsakar oss själva och funderar på vad det beror på. Skulle vi ha tagit med barnen oftare till kyrkan? Eller skulle vi låtit bli att ta med dem så ofta till kyrkan? Skulle vi ha tagit mer tid till att prata med barnen om Gud? Har vi prioriterat fel och lagt för mycket tid på arbetet eller sommarstugan? Skulle vi valt en annan skola till barnen? Eller varit med i en annan kyrka? Eller är det tidsandan som är så hänsynslös? Är det internets fel, sociala mediers? Är det ungdomsledarens fel? Finns det något vi kan göra nu i efterhand? Är det en trend som går att vända? Finns det några svar över huvud taget?

I det här numret av Genesis tänker vi ta tjuren vid hornen. Vi gör naturligtvis inte anspråk på att sitta inne med någon komplett lista på patentröslösningar, men vi tror oss ha uppmärksammat en viktig faktor som vi kommer att belysa med det här numret.

Det är samtidigt en väg som är smärtsam. Det gör alltid ont att inse att man gjort saker fel, i synnerhet när man varit helt övertygad om att man handlat rätt. Vi är verkligen inte ute efter att skuldbelägga alla de barn- och ungdomsarbetare som vikt sina liv åt att så ut evangeliet i den unga generationen. Deras lön blir stor en dag. Vi kommer alla att bli bedömda efter vårt hjärtats intentioner och vår trofasthet och inte efter korrekthet eller kvantitativa resultat. Men det hindrar inte att vi anar en kärleksfull röst som viskar: Stanna upp, gör om och gör rätt!

Vi kommer att inleda med en artikel som fokuserar på anledningarna till att unga människor lämnar kyrkan, kristna värderingar och den kristna tron. Den bygger inte på gissningar utan på tusentals samtal med just den kategorin av unga människor. Deras svar har sammanställts och analyserats av kompetenta statistiker. Vissa av resultaten kommer garanterat att få många av oss att sätta kyrkkaffet i halsen och undra om vi verkligen läste rätt.

Vi tänker delge vår bild av hur det kunde bli så fel som det blivit. Men vi kommer inte att stanna där, utan beskriva en väg tillbaka. Den är att grundlägga och befästa en sann, biblisk världsbild hos våra unga. Att visa hur överlägsen en sådan är jämfört med de konkurrerande, sekulära ideologier som dominerar skola och samhälle, framför allt naturalismen inom naturvetenskapen och postmodernismen inom de humanistiska vetenskaperna.

Därefter kommer vi att i några artiklar måla upp de viktigaste övergripande bibliska perspektiven och principerna som vi måste börja förmedla till den unga generationen, tillsammans med ett antal viktiga nycklar som omnämns i de första 11 kapitlen av vår Bibel. Nycklar till en rätt förståelse av världen vi lever i och som kan vaccinera de unga mot vanföreställningen att naturvetenskapen skulle vara en fiende till en radikal bibeltro. Sann, objektiv, evidensbaserad vetenskap utgör aldrig något hot för en kristen. Tvärtom, illusionen om en konflikt uppstår när naturalistisk filosofi förklädd till naturvetenskap möter barnen i skolan. Det måste vi förbereda dem på genom att understryka den starka evidensen för en skapare och för 1 Mos 1-11 som

historiskt relevanta texter. De ska också uppmärksammas på de svagheter som präglar materialistiska teorier om vårt ursprung, och tränas i att skilja mellan fakta och filosofi.

Efter en historisk tillbakablick kommer vi också att ge några konkreta exempel på hur en relevant, bibelbaserad undervisning kan gå till i praktiken och ge exempel på bra länkar och böcker och andra resurser som finns tillgängliga.

Till sist – vi förstår och respekterar dem som menar att det är bönen som saknas och inte en massa intellektuellt prat. Att vi kristna behöver gå ner på våra knän och be Gud om en förändring borde vara så självklart att det inte skulle behöva nämnas. Men bön och arbete kan aldrig separeras i en andlig verksamhet. I det här numret fokuserar vi på arbetet: hur förkunnar vi, förankrar och lägger grunden för budskapet om Guds Rike, vilka svar ger vi våra barn och ungdomar på livets svåra och viktiga frågor och hur rustar vi dem för ett liv i den rådande kristendomsfientliga tidsanda som präglar vår nutid? Ska vi lyckas med det uppdraget behöver vi både be och vara fyllda och ledda av den Helige Ande. Tillsammans kan vi göra skillnad och bryta trender!

/Redaktionen

PS!

Den här gången har vi valt att inte ha med några specifika artiklar för lärare och elever i slutet. Anledningen till det är att hela numret har skapelseundervisning som tema.

DS!

TEMA

AUSTIN DISTEL UNSPLASH

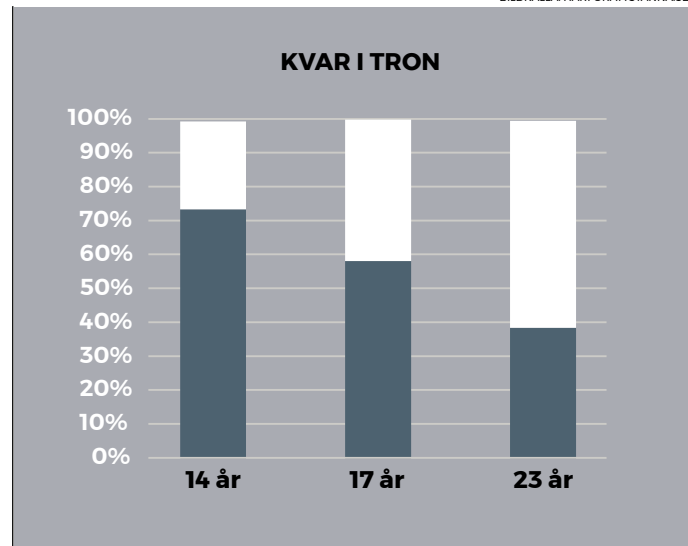
De unga lämnar kyrkan och tron

The Barna Group,¹ ett kristet amerikanskt företag specialiserat på enkätundersökningar, har visat² att merparten av de amerikanska unga vuxna (20-30 år) som varit aktiva i kyrkan som barn och tonåringar³ lämnar kyrkan bakom sig. 61 procent av dem vare sig går dit, läser Bibeln eller ber längre – kort sagt, de har förlorat tron.

I Sverige har en undersökning⁴ baserad på enkäter till anställda inom Pingst, EFK och Ekumeniakyrkan visat att situationen i vårt land är snarlik den i USA. Diagrammet här ovan visar hur stor andel av ungdomarna som har kvar sin kristna tro vid olika åldrar. Det slutar med 23-årsstapeln, men trenden kan extrapoleras mot 30 år och landar då på ungefär 20 procent som stannat kvar. Det betyder i praktiken att om du tittar på söndagsskolegruppen nästa söndag så kommer 4 av 5 av dem snart att vara borta.

Trenden är inte unik för frikyrkan, den kan ses även i Svenska kyrkans statistik. Tappet av ungdomar ökar också över tid. Siffrorna visar att man där tappat nästan hälften av andelen barn och ungdomar i sina gruppverksamheter under den senaste tioårsperioden.⁵ Konfirmander är inte medräknade i den statistiken, men även antalet och andelen konfirmander är vikande.⁶

BILDKÄLLA: HÄRFÖRATTSTANNA.SE

NATURLIGA FÖRKLARINGAR?

Det finns naturligtvis högst naturliga förklaringar till en hel del av de här "avhoppen". Varje individ har en egen resa att göra i fråga om det andliga. Så måste det få vara om andligheten ska visa sig vara äkta och rotad i en sann längtan efter Gud och meningen med livet. Men är det hela sanningen? Det är en viktig fråga, för om det inte förhåller sig så kan det finnas åtgärder för att förhindra att åtminstone en del av barnen förlorar sin tro.

ANDRA FÖRKLARINGAR

Med syftet att ta reda på detta beslutade sig några personer från den amerikanska organisationen Answers In Genesis för att gräva djupare i denna ödesfråga för kyrkan. Man anlätade därför Britt Beemer, professionell marknadsanalytiker och beteendevetare som tog sig an uppdraget med stort engagemang. Gruppen beslöt sig för att försöka få en bild av vilka som lämnade kyrkan, varför de lämnade, om man kan göra någonting åt det, och i så fall vad. Man valde medvetet att fokusera på den grupp av kyrkor i USA som betecknas som konservativa och evangelikala och som präglas av en stark tro på Bibeln som ett historiskt relevant dokument.

HÄPNADSVÄCKANDE RESULTAT

Tusentals enkäter och 20 000 telefonintervjuer senare fanns ett digert material i Beemers dator. Utspritt i dessa datafiler fanns förmodligen hemligheten dold. Det gällde bara att vaska fram den. Analysen skulle visa sig innehålla en del häpnadsväckande samband. ▶

ALINA SOFIA UNSPLASH

Inledningsvis kunde man konstatera att den kategori unga som lämnar kyrkan inte avvek från helheten i något avseende; fördelningen av kön och etnicitet var densamma, liksom andelen som gått i kommunala respektive konfessionella skolor etc. Därmed kunde vilka-frågan anses besvarad – det gick inte att påvisa någon enskild ”yttre” faktor som påverkade den unges val att lämna kyrkan och den kristna tron.

Ungdomarnas svar på den viktiga varför-frågan var ganska spretiga, men en majoritet uttryckte olika aspekter av att man upplevde kyrkan som tråkig och irrelevant samt negativa erfarenheter av personer och åsikter. Det här mönstret harmonierade med resultaten från flera andra undersökningar som genomfördes efter att Barna-gruppen presenterat sina resultat.

Medan andra undersökningsgrupper nöjde sig med att konstatera detta beslöt sig teamet med Britt Beemer i spetsen för att gå vidare och gräva ännu djupare. Arbetet ledde fram till två intressanta och helt oväntade upptäckter.

TVÅ FÖRVÅNANDE UPPTÄCKTER

För det första hade man förväntat sig att merparten av ungdomarna skulle lämna sitt kristna sammanhang och sin tro i

samband med att de flyttade hemifrån och började studera på college (motsvarande våra universitet och högskolor). Men så var inte fallet – de allra flesta hade vid det laget redan lämnat både kyrka och tro för länge sedan.

För det andra – och detta var den mest oväntade och närmast chockerande upptäckten i hela undersökningen: den kategori av de unga vuxna som gått i söndagsskola som barn hade signifikant mer sekulär och liberal syn på Bibeln och klassisk kristen etik och moral, och var mer negativt inställda till kyrkan överlag än de som inte gått i söndagsskola! Exempelvis var det 24,6 procent av de som brukade gå i söndagsskola som tror på evolution som Guds skapelsemetod mot 18,5 procent av de som inte gjort det. 39,1 procent av de som tidigare gått i söndagsskola var negativa till kyrkan mot 26,9 procent i den andra kategorin. Upptäckten fick namnet ”Söndagsskolsyndromet”.

HUR KAN DET VARA MÖJLIGT?

När man arbetade vidare visade det sig att ungdomarna som gått i söndagsskola hade fått en undervisning som generellt sett varit bibelförankrad. 9 av 10 uppgav till exempel att deras lärare betonat att Bibeln var felfri och sann, medan bara 1 av 16 uppgav att deras lärare sagt att Första Moseboken var myter och legender och inte skulle förstås som historia.

Det tycks alltså som att någonting fallerar i fråga om kommunikationen av det kristna budskapet. Det blir inte befäst i de ungas hjärta och intellekt. Beror det på externa faktorer som den sekulära anti-kristliga tidsandan eller kan det dölja sig en förklaring i vad och hur vi undervisar våra unga? Kan det bero på att kristna ledare (och kristna överlag), inte lever som de lär utan framstår som hycklare?

Det här är för viktiga frågor för att nonchalera. Följ med oss i artiklarna som följer.

/Redaktionen

NOTER

1. The Barna Group är ett evangelisk-kristet amerikanskt företag med säte i Kalifornien som arbetar med enkätundersökningar.
2. Rapporten som genomfördes under åren 2001-2006 och beskrivs i korthet på <https://www.barna.com/research/most-twenty-somethings-put-christianity-on-the-shelf-following-spiritually-active-teen-years/> (kortare: bit.ly/G32301). Den omfattade 22 000 vuxna och 2000 ungdomar och bestod av 25 olika enkäter.
3. Till skillnad från i Sverige deltar nästan hälften av amerikanska tonåringar i kyrkans verksamhet.
4. Undersökningen genomfördes av organisationen <https://www.härföretattstanna.se/>. Rapporten finns på https://issuu.com/olof.brandt/docs/rapporten_slut (bit.ly/G32302).
5. <https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/Barna-%20och%20ungdomsverksamhet%202001-2022.pdf?id=2593595> (bit.ly/G32303).
6. <https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/D%c3%b6pta,%20konfirmerade,%20vigda%20och%20begravda%20i%20Svenska%20kyrkan%201970-2022.pdf?id=2554976> (bit.ly/G32304).

Vad har gått snett och varför?

Forskning har visat på ett antal faktorer som är viktiga när det gäller unga människors trosutveckling (och säkert även vuxnas). Det handlar om en kombination av fyra faktorer:

1. **Kunskap** – undervisningen måste vara relevant för den verklighet som den unge befinner sig i.
2. **Upplevelser/andliga erfarenheter** – den unge måste själv göra erfarenheten att kristendomen har en verklig, övernaturlig dimension, att Gud hör och svarar på bön.
3. **Gemenskap** – den unge behöver inse hur berikande det är att umgås och dela sitt liv och erfarenheter med andra kristna som tar sin tro på allvar.
4. **Utmaningar** – den unge behöver vara med och praktisera sin kristna tro genom att betjäna andra människor, exempelvis genom evangelisation, förbön eller genom att i delta ett socialt arbete.

Det ligger nära till hands att kristna sammanhang där man vinnlägger sig om att möta de ungas behov på alla dessa fyra områden kommer att ha större framgång på lång sikt än sådana där något eller några av dessa områden försummas. En stol på fyra ben är stabilast.

I det här numret av Genesis kommer vi att uppehålla oss vid det första ”benet”, det kognitiva, det som rör undervisningens innehåll och principer. Vi gör det inte för att vi värderar de andra benen lägre, utan dels för att det ligger inom föreningens kompetensområde, och dels för att vi är övertygade om att det finns ett stort behov av reformation inom detta område i vårt land – och i västvärlden i stort.

Som vi såg i den föregående artikeln finns det evidens som talar för att den undervisning som bedrivs i våra kyrkor inte når fram till de unga. Med sina val att överge den kristna gemenskapen och tron visar de konkret att de inte finner kyrkans budskap relevant. I den här artikeln ska vi försöka ge ett övergripande svar på frågan vad det kan bero på.

VÄRLDSBILDER

Vårt nutida västerländska samhälle domineras av två väsensskilda idéströmningar. Eller snarare världsbilder, eftersom de i mycket hög grad styr hur människor betraktar världen och sig själva. Det framgår tydligt inom den akademiska världen där naturvetare och humanister (humanister i bemärkelsen de samhällsvetenskapliga disciplinerna) har mycket svårt att komma till tals med varandra. Att de kan samexistera över huvud taget är förmodligen på grund av att de båda har en gemensam nämnare: de är strikt sekulära och avvisar tan- ►

ken på en Gud som skapat himmel och jord, och därmed står de i skarp kontrast till den bibliska världsbilden. De är heller aldrig renodlade, utan lånar idéer från varandra. Intressant nog visar det sig som vi ska se, att dess förespråkare framför allt, utan att vara medvetna om det eller vilja kännas vid det, lånar viktigt tankegods från en helt annan världsbild, nämligen just den bibliska.

DEN NATURALISTISKA VÄRLDSBILDEN

I skolans läroplaner används ofta formuleringen ”den naturvetenskapliga världsbilden”. Den används när författarna vill betona vikten av att undervisningen bygger på modern vetenskap och beprövad erfarenhet och inte på subjektiva tyckanden eller pseudovetenskap. Formulerat på det sättet är det naturligtvis svårt att inte hålla med.

Men du som har följt med i magasinet Genesis bevakning av skolfrenten de senaste åren vet att saken är mer komplicerad än så. I praktiken är nämligen begreppet ”naturvetenskaplig världsbild” synonymt med ”naturalistisk världsbild”, och ”naturalistisk” i praktiken liktydigt med ”materialistisk”, i bemärkelsen att allting med nödvändighet måste ha ”naturliga förklaringar”. Den strängaste formen av materia-

lism leder med nödvändighet till determinism. Det motiveras av föreställningen att varje händelse och företeelse i universum har en naturlig förklaring i termer av orsak och verkan, möjligen kompletterad med kvantfysikaliska slumpändelser. Ett sådant synsätt draget till sin spets leder med nödvändighet till att det som människan uppfattar som sin fria vilja ytterst reduceras till en illusion. I realiteten, resonerar materialisten, är alla våra beslut och tankar en gång för alla determinerade (förutbestämda), eller åtminstone utom vår kontroll att påverka. Dessutom är det vi upplever som vårt själv, vårt jag, vår identitet, ingenting annat än en oplanerad bieffekt av elektriska urladdningar i vårt evolverade nervsystem.

Inom den naturvetenskapliga delen av den akademiska världen får man som student lära sig att argumentera för och försvara den vetenskapliga världsbilden. Man utgår från den evolutionära ”skapelseberättelsen” som en självklarhet, blir matad med evidens som anses stödja evolutionen, och får ytterst sällan eller aldrig tillfälle att möta eller diskutera några evolutionskritiska argument under förespegligen att det inte existerar några alternativa evidensbaserade synsätt. Vilket det givetvis gör.

FICKR

Mycket förenklat skulle man kunna säga att när den som är anhängare av "naturvetenskapens världsbild" försöker tvinga in verkligheten i sin materialistiska "låda" så kommer vissa delar av verkligheten att "sticka ut" när locket är stängt. Till exempel den icke-fysiska medvetna/andliga/själsliga dimensionen av människan som måste bortförklaras som illusioner. Detsamma gäller den där upplevelsen av en fri vilja som alla vi alla använder som vår dagliga kompass i livet. Och givetvis begrepp som kärlek, osjälviskhet och empati – allt måste bortförklaras som evolutionära oplanerade biprodukter som visat sig ha varit ändamålsenliga under evolutionen vilket bidragit till deras "fitness". Annars skulle de inte ha existerat.

Människor som valt att anamma en sådan syn på tillvaron vittnar ibland om en närmast euforisk känsla av frihet från tvingande moraliska begränsningar eftersom en ödesbestämd robot givetvis inte kan ställas till svars för sina tankar, ord och handlingar. Det innebär naturligtvis inte att den som anammat den "vetenskapliga världsbilden" med nödvändighet måste vara amoralisk till sin karaktär. Förmodligen är det ganska ovanligt, eftersom hennes intuition säger henne någonting helt annat. Poängen är att det inte finns någonting i personens världsbild som skulle förbjuda det.

Det är inte ovanligt att ateister uttrycker starka värderingar om människans moraliska ansvar för att ta hand om jorden som exempelvis i miljöfrågor. Det ligger inte så lite ironi i det, eftersom det saknas grund för moral i deras egen världsbild. Både den och miljöansvaret är lånat tankegods från en annan världsbild – den bibliska!

DEN POSTMODERNA VÄRLDSBILDEN

Men den naturalistiska världsbilden är som sagt inte den enda "ism" som präglar västerlandets samhälle. Inom de humanistiska vetenskaperna är man nämligen starkt influerade av postmodernismen. Wikipedias beskrivning av denna idéströmning lyder:

"Postmodernismen vänder sig ifrån tanken att det finns fasta värden, objektiva sanningar och jagets existens och ställer sig därmed kritisk inför tanken på objektivitet; jaget ses som fragmentiserat, utan djup och formar sin uppfattning genom interaktion med sin egen omgivning. I sin betoning av det relationella och kontextuella präglas den postmoderna världsbilden av en filosofisk skepticism."

Människor som är starkt påverkade av postmodernistiskt tänkande är svåra att nå med saklig argumentation eftersom de avvisar tanken på att sanning existerar annat än som sub-

jektiva föreställningar. Någonting kan vara sant för en person och samtidigt falskt för en annan. De hävdar att de tankar och övertygelser en person råkar ha helt och hållet är en kombination av sådant som vederbörande har hört och läst av andra, ett resultat av de egna unika livserfarenheterna och uppväxtvillkoren och de människor som man mött. Man har vant sig vid att tänka i sådana banor, har lärt sig att argumentera för sin syn och använder det som en motivering för att kunna leva sitt liv som man själv önskar utan att behöva riskera att utsättas för pekpinnar från andra.

Även den postmoderna världsbildslådan kommer, när locket är på, att tvingas lämna ett antal företeelser hängande utanpå. En människa som vant sig vid att tänka och tolka enligt postmodernismen kommer dagligen att hamna i konflikt med vardagsverkligheten eftersom hon i praktiken lever sitt liv *som om* hon verkligen existerar och verkligen *hade* en egen, självständig, vilja. Hon älskar förmodligen sin livspartner och sina barn och är förmodligen ivrig att försvara dygder som fred, solidaritet, jämlikhet och rättvisa *som om* de vore fasta universella värden. Allt i strid med hennes intellektuella övertygelse – men i full harmoni med hennes djupaste intuition.

EN BIBLISK VÄRLDSBILD

Till skillnad från både den naturalistiska och den postmodernistiska världsbilden har en biblisk världsbild plats för hela verkligheten. Den bejakar en objektiv verklighet, absoluta sanningar, universella etiska principer, själens existens och en fri vilja. Ytterst därför att det är så Gud uppenbarar sig själv i Bibeln. Han är rationell, fylld av kärlek, nåd och sanning och han skapade en fysisk värld och människor med såväl en fysisk som en andlig konstitution. Därför blir ingenting av verkligheten hängande utanför när locket stängs till den bibliska världsbildslådan. Det enda som inte ryms i den är grundlösa mänskliga åsikter och tolkningar av världen präglade av naturalism, postmodernism eller andra ismer utan stöd i någon evidens. Den bibliska världsbilden bemyndigar människan. Hon är på samma gång en fysisk/materiell och en andlig/själslig individ, en varelse betrodde till att råda över och förvalta världen och vara fullt ut ansvarig för sina handlingar och beslut.

Den bibliska världsbilden är ytterst underskattad och vi behöver som kristna uppmärksamma varandra på detta. Det är också den världsbilden som vi måste bli mycket bättre på att förmedla till den unga generationen. I följande artiklar kommer vi att ge förslag på viktiga perspektiv och moment som bör ingå.

DEN STORA KROCKEN

En gång i tiden var det bibeltroende kristna som grundlade den moderna vetenskapen (se Genesis nr 1, mars 2023, *Vetenskapen på Bibelns grund.*)

För dem rådde ingen spänning eller konflikt mellan deras bibeltro och deras vetenskapliga aktivitet. Tvärt om – det var deras kristna övertygelse som motiverade dem och som katalyserade deras framgångsrika forskning.

Sedan dess har vetenskapen knoppats av från sina rötter, fjärrmat sig från bibliska grundprinciper och vill inte längre kännas vid dem. Kyrkan å andra sidan har diskret övergett alla anspråk på Bibelns relevans i fråga om det som hör den fysiska världen till och prioriterat den andliga dimensionen av tillvaron. På det sättet har det uppkommit två åtskilda ”fällor” där man i den ena ägnar sig åt att förklara naturen med hjälp av observationer, experiment och teoribildning – det vi kallar naturvetenskap; objektiva ting. I den andra fällan återfinns kyrkan och tron, teologi, filosofi, psykologi, sociologi och andra humanistiska vetenskaper. Det här är platsen för det upplevda, det subjektiva.

Det är därför vi tenderar att fokusera på bibelberättelser i kyrkan. Vi undervisar barnen och ungdomarna om Gamla testamentets centralgestalter som Mose, Elia, David och Daniel. Och förstås om vad Jesus och hans apostlar lärde och gjorde. Vi lär dem hur man blir ett Guds barn genom tron och dopet och hur Gud vill att vi ska leva tillsammans med andra, om vikten av att be, läsa Bibeln och umgås med andra som tror och dela tron med vänner som ännu inte är kristna. Allt detta är odelat bra.

Men det finns som sagt ett problem: de unga lämnar kyrkan. De tycker inte att den är relevant.

De tycks nämligen inte uppfatta den som relevant i mötet med världen utanför kyrkan. I mötet med de världsbilder som dominerar skola, media och samhälle i övrigt. För hur skulle en bukett sedelärande berättelser kunna mäta sig med en värld av forskare som hävdar raka motsatsen till vad Bibeln uttryckligen säger. De uttalar sig med tvärsäkerhet om att det är bevisat att världen är urgammal, att jorden är en medioker planet runt en medioker stjärna i en medioker galax i en medioker del av ett universum bland myriader andra, att livet uppkommit av en kemisk tillfällighet, att människan och alla andra livsformer utvecklats under årmiljoner genom slump och naturligt urval och att mirakel inte kan ske eller döda uppstå. Söndagsskollärarens och ungdomspastorns ord väger väldigt lätt i det mötet.

ROTEN TILL PROBLEMET

Här har vi förmodligen roten till problemet. Det är som sagt inget fel på det vi som lärs ut i kyrkans alla barn- och ungdomsgrupper. Men det saknas någonting viktigt: förankringen i den fysiska världen, bibelberättelsernas koppling till den faktiska verkligheten, till biologi, kemi, astronomi, geologi, arkeologi och historia. I kyrkan får man lära sig att tro *trots* att vetenskapen säger någonting helt annat. Även om det inte uttryckligen framställs så, kommer barnen att lämna kyrkan med intrycket att kristendomen baseras på myter och människors fantastiska berättelser.

När de på måndagen kommer till skolan möts de av det som påstås vara fakta och bevisade sanningar. De får lära sig hur världen *verkligen* ser ut och om observationer och annan evidens som talar för den sekulära skapelseberättelsen, om evolutionsteorin, en urgammal jord och den humanistiska synen på människans natur. Där får man också tillfälle att diskutera och argumentera i fråga om moralfrågor; i kyrkan fick man bara reda på hur det bör vara, punkt slut.

Så länge den här klyftan består mellan vad som lärs ut i kyrkan och i skolan så kommer våra unga att leva med någonting socialpsykologer kallar en ”kognitiv dissonans”. Kognitiv har med kunskap att göra, medan en dissonans innebär en obehaglig obalans som ljudet från ett ostämt instrument. I det här fallet tvingas våra unga kämpa för att samtidigt tro på Bibelns berättelser och på NO-lärares berättelser. Men de är omöjliga att förena: Gud skapade universum på sex dagar, men samtidigt via Big Bang på 14 miljarder år, Gud formade Adam från markens stoft den sjätte dagen, men samtidigt genom evolution från apliknande förfäder under 6 miljoner år. En kamp uppstår där den maktfaktor som upplevs som starkast kommer att vinna. För att återställa balansen och bli kvitt dissonansen måste barnen omtolka skapelseberättelsen och andra bibliska berättelser som sagor. Härifrån är steget inte långt till att helt förlora sin tro, först på Bibeln, sen på Gud. I många fall är det tragiskt nog ledaren i kyrkan som delat med sig av sig egen kognitiva dissonans till de unga genom att säga att man måste förstå 1 Mos 1–11 som poesi och myter från en tid då man inte visste bättre. Som ledare måste vi leva autentiska liv som också uppfattas så av de unga. Paulus skrev om att vi är som rekommendationsbrev, kända och lästa av alla (2 Kor 3:2). Det förpliktigar.

Så långt problemet. Nu är det dags att fokusera på problemlösning. Följ med oss i de följande artiklarna.

/Redaktionen

Vad kan vi då göra?

I den föregående artikeln visade vi på ett förhållande som vi tror är ett grundläggande systemfel i kyrkans undervisning av barn och unga: Bibeltexterna förankras inte i "the real world". Därför uppstår en kognitiv dissonans i våra unga när de på samma gång ska försöka harmoniera samhällets rådande världsbilder med det som de uppfattar att Bibeln handlar om. Vi har nämligen försummat att utrusta dem med en biblisk världsbild och lära dem hur den kan förklaras och försvaras.

Den kognitiva dissonansen kan förebyggas ►

ARTEM PODREZ PEXELS

Den kognitiva dissonansen kan förebyggas. Vi behöver:

1. Visa de unga att Bibelns första 11 kapitel (skapelse, syndafall, syndafloed etc) är historiskt relevanta dokumentationer av vår tidiga världshistoria och att de i praktiken utgör nycklar till vår förståelse av en rad vetenskapliga fenomen.

2. Lära dem att förvara tron både inför sig själva och inför andra genom att utsätta dem för kristendomsfientliga idéer och argument redan i kyrkan så att de är förberedda på dem när de möter dem i skolan och via sina kamrater.

3. Utrusta dem till att kunna förklara och försvara den kristna tron – det som med ett finare namn kallas apologetik – på sätt anpassade för den ålder där de befinner sig. De måste vara förberedda att på sin egen nivå kunna svara på frågor och bemöta påståenden från kamrater och lärare som:

- Vetenskapen har bevisat att Gud inte finns.
- Vem skapade Gud?
- Evolutionen visar att skapelsen inte gick till så som det står i Bibeln.
- Varför skulle just kristendomen vara rätt och alla andra religioner fel?
- Bibeln är bara en bok skriven av människor.
- Det är inget fel med abort för man blir inte en människa förrän man föds.

MEN HUR GÖR VI DET?

Hur kan man då konkret gå till väga när man ska utrusta de unga med den här färdigheten?

Först och främst behöver vi rannsaka oss själva angående hur det är ställt med vår egen bibeltro. Är vi beredda att säga som Paulus när han stod anklagad inför den romerske prokuratorn Felix?

”...jag tror på allt som lagen säger och som står skrivet hos profeterna.” (Apg 24:14)

”Lagen” var den judiska benämningen på de fem Moseböckerna, det vill säga hans ”allt” inkluderade även de omdiskuterade första 11 kapitlen i Första Moseboken. Alltför ofta har vi fallit för frestelsen att kompromissa med naturalismens evolutionsnära idéer och dess hypotetiska årmiljarder. Vi måste avvisa den absurda idén att Gud använde slumpen (mutationer) när Han skapade den levande världen i dess mångfald. Vi måste öppna våra ögon och inse att slump och design per definition är varandras absoluta motsatser. Att hävda någonting annat är att begå intellektuellt självmord med det absurda syftet att rädda kristendomen undan kritik från en sekulär omgivning (”naturvetenskapen”). Märk väl att redan accepterandet av en urgammal jord ogiltigförklarar det som uttryckligen sägs i Bibelns första bok. Litar vi mer på naturalistiskt grundade dateringsmetoder än på Guds eget vittnesbörd? Det där är en

THIRDMAN PEXELS

samvetsfråga. Kanske borde vi i så fall ägna en del tid till att pröva tanken att både mänskligheten och jorden skulle kunna vara av ungt datum. Vad finns det för evidens som talar för det? Svaren finns där och väntar på oss.¹

För det andra behöver vi som ledare själva förkovra oss i biblisk apologetik. Vi behöver själva träna oss i att försvara vår tro när vår omgivning sätter oss på prov. Det finns gott om bra och lättläst litteratur som ger oss verktygen. Ett exempel är boken *Vinmande taktik* av Gregory Koukl (recenserad på s. 57) och *Varför ska jag tro?* av Norman L. Geisler och Patty Tunncliffe. Köp in några exemplar till din ledargrupp och öva sedan både enskilt och i grupp på att utsätta er för de svåra frågorna. Ni kommer att upptäcka att det både bygger upp er egen tro och skapar en trygghet i mötet med arbetskamrater och vänner som ännu inte delar tron.

Någon kanske tycker att det känns "oandligt" att arbeta på det här sättet i församlingen. Evangeliet är ju en dårskap och går inte kraften förlorad om man tar intellektet till hjälp? Nej, apologetik är varken oandligt eller obibliskt, både Paulus och Petrus tar upp det i sina brev:

"Tala till människor på ett vänligt sätt, men låt era ord få sälta. Se till att ni vet hur ni ska svara var och en." (Kol 4:6)

"...Och om någon frågar om ert hopp, ska ni alltid vara beredda att redogöra för det, men gör det ödmjukt och med respekt och rent samvete." (1 Pet 3:15-16)

Ordet "redogöra" som Petrus använder är det grekiska "*apologia*" som ligger till grund just för vårt ord apologetik. Gregory Koukl skriver mycket träffande: "Motsatsen till tro är inte fakta utan otro. Motsatsen till kunskap är inte tro utan okunskap. Varken otro eller okunskap är en dygd i kristen tro."

Apologetik är inget ersättningsmedel för den Helige Ande, utan ett verktyg i våra händer som Han kan använda när vi möter människor som inte tror. Apologetik är alltså till nytta för oss vuxna själva och i vårt möte med dem som inte tror och det är vår uppgift som ledare att lära våra unga att använda det. Vår uppgift som lärare och ledare är att transponera ner det vi själva lärt oss till den åldersgrupp vi arbetar med.

Tyvär är det ganska vanligt att böcker i kristen apologetik fokuserar på mer generella aspekter av den kristna världsbilden, det vill säga de som har att göra med Guds existens, Bibelns tillförlitlighet och Jesus fysiska uppståndelse. Allt det där är bra, men det finns ännu en dimension. Vi har redan berört den, det är en apologetik som bygger på samma radikala tro på bibelordet som Jesus och apostlarna hade. Det är den som vi menar gör den verkliga skillnaden. Den är också ämnet för nästa artikel.

NOT

¹ Se till exempel Genesis temanummer 3, sep 2022 Jorden - yngre än man tror. <https://genesis.nu/magasin/tidigare-nummer/genesis-2022-3/> (kortare: bit.ly/G32331)

MONICA VOLPIN PIXABAY

Viktiga perspektiv

En framgångsrik pedagog ställer sig alltid frågan: Vad är huvudpoängen i det jag kommer att förmedla till mina åhörare? Sådant får nämligen inte dränkas i "bruset" av mängder av annan spännande information.

För att illustrera saken med en liknelse: För några tusen år sedan täcktes Sverige av en inlandsis som slipade ner de nybildade sedimentära bergarterna som sandsten, skifferar och kalksten till sand och lera. Den bördiga västgötslätten be-

står av sådana nermalda sediment som vilar på urberget där inunder. Men på några platser förmådde isen inte slipa ner underlaget, sannolikt på grund av ett skyddande diabastäcke, nämligen de små västgötaberger, som till exempel Billingen, Kinnekulle, Hunneberg och ett antal andra som reser sig över slätten som små öar i odlingslandskapet. Öar var de också bokstavligen när havsytan stod 70-80 meter högre än idag (eftersom stora mängder vatten låg bundet i inlandsisarna).

Det är ett liknande förhållande när det gäller den kunskap vi förmedlar i undervisningen; något viktigt som vi behöver tänka lite extra på. När glömskans erosion börjar verka på det åhöraren har fått se och höra och det bara blir några "västgötaberger" kvar, då ska dessa öar av kunskap handla just om

det allra väsentligaste av det vi vill förmedla. Att tänka igenom det är därför viktigt. En skicklig pedagog återvänder sedan till dessa delar mot slutet av undervisningspasset för att förstärka dem lite extra.

Vilka är då de viktigaste övergripande perspektiven som vi ska förmedla till den unga generationen (och naturligtvis även den äldre) när det kommer till frågorna om vårt ursprung?

Det finns ett övergripande perspektiv som innefattar alla de andra och som ingen ung människa som deltar i kyrkans barn- och ungdomsverksamhet ska betvivla. Det är: *Bibeln är trovärdig och vetenskapligt relevant från början till slut!*

Inom den ramen har vi valt sju centrala perspektiv (det finns säkert fler) som de unga inte bara ska få höra utan som ska bli kvar både i deras hjärna och hjärta. Betrakta dem som sju öar som tidens och omständigheternas erosion inte ska få erodera bort. De är, i den ordning vi behandlar dem:

1. Det är skillnad mellan vetenskap och vetenskap.
2. Vetenskap är inte alltid strängt objektiv och ideologiskt neutral.
3. Det är skillnad mellan evolution och evolution.
4. Guds ursprungliga skapelse var alltigenom god
5. Ett historiskt syndafall förklarar människans och världens trasighet.
6. Det stora evolutionära perspektivet är en mörk och absurd, filosofiskt motiverad, berättelse.
7. Varje människas medfödda skapelseintuition behöver väckas och näras.

1. DET ÄR SKILLNAD MELLAN VETENSKAP OCH VETENSKAP

Vissa vetenskaper är utpräglat empiriska till sin karaktär, det vill säga man observerar, ställer hypoteser, utför experiment och utvärderar resultaten i en sorts spiral som hela tiden leder förståelsen framåt. Ibland kallar man sådan forskning *observationell*. Man resonerar *induktivt* och formulerar allmänna lagar eller principer genom att upprepade gånger observera samma fenomen. Kemi är ett typexempel.

Inom andra vetenskapsområden, som till exempel historia, arkeologi och forensisk vetenskap, arbetar man med fältstudier för att kartlägga företeelser och förlopp som ägt rum i ett avlägset förflutet; de har en tydlig *historisk* dimension. Man resonerar då i stället *abduktivt*; man drar slutsatser

om okända fakta, händelser eller orsaker i det förgångna utifrån observationer i nutid.

Det finns en viktig skillnad mellan de båda arbetssätten. När man arbetar abduktivt finns det ofta fler än en enda orsak som kan förklara samma effekt. Utifrån samma arkeologiska fynd kan forskarna formulera olika hypoteser som kan vara motstridiga inbördes. Hur ska man då kunna avgöra vilken av dem som man bör välja? Jo, genom att försöka bedöma vilken av dem som *bäst förklarar* de observationer man gör.

Modern evolutionsteori utgör en kombination av observationell och historisk vetenskap, där den historiska komponenten överlappar med religion, filosofi och olika ideologier. Det är framför allt därför som det är så kontroversiellt med evolutionskritik. Det handlar nämligen inte bara om kritik av en teori, utan uppfattas dessutom som ett angrepp på de där överlappande områdena, vilket kan skapa frustration.

Tyvärr bedrivs all sekulär forskning, inklusive den om vårt ursprung, *som om* naturalismen¹ vore den enda möjliga utgångspunkten (och ramen för) en korrekt förståelse av verkligheten. Men det är den inte; det ligger utanför den empiriska vetenskapens ramar att fastslå någonting sådant. Som kristna bör vi därför vara försiktiga med att oreflekterat sätta vår tillit till "konsensus" inom sekulär forskning, i synnerhet i fråga om det som rör den övernaturliga dimensionen inom kristendomen, med företeelser som skapelse, underverk och uppståndelse.

Hur förklarar man sådana här komplicerade saker för barn? Genom att helt enkelt förklara att det finns vetenskapsområden som bygger på tro, och att det är helt okontroversiellt. Det är som att lägga ett pussel på 1000 bitar där man kanske bara har 10 eller 20 bitar och får gissa sig till hur bilden ser ut. Prova genom att lägga ut en handfull bitar på bordet och låt barnen gissa vad helhetsbilden föreställer. Berätta sedan att det är så man arbetar inom historiska vetenskaper och när polisen försöker kartlägga hur ett brott har gått till (forensisk vetenskap). Och berätta sedan att evolutionsteorin är ett sådant pussel.

2. VETENSKAP ÄR INTE ALLTID STRÄNGT OBJEKTIV OCH IDEOLOGISKT NEUTRAL

Vetenskapen är sällan ideologiskt neutral eftersom den utövas av människor. Ifall en cancerforskare är ateist eller pingstvän påverkar knappast hur vederbörande formulerar sina hypoteser eller utvärderar sina resultat. När det däremot gäller ursprungsrelaterade frågor kan personens tro och ideologi ha en avgörande betydelse, eftersom de kan påverka både vilka ►

premisser man utgår från när man formulerar sina hypoteser och hur man tolkar evidensen och därmed drar sina slutsatser. Ateister vill gärna framhäva den objektiva vetenskapen som en motpol mot vad de kallar ”subjektiv tro”. De glömmer att hela det vetenskapliga projektet – den vetenskapliga metoden, den moraliska förpliktelsen av att vara ärlig när man redovisar sina resultat, att logiken och matematiken fungerar – inget av detta utgör vetenskapliga resultat, utan är företeelser som är givna förutsättningar och nödvändiga verktyg för att kunna bedriva vetenskap i första rummet. De är alla lånegods – i tro – från den bibliska världsbilden. Inget av det kan motiveras utifrån ett ateistisk-naturalistisk syn på världen. Det är viktigt att vi poängterar för de unga att kristen tro inte är någonting subjektivt utan ett förlitande på fakta och evidens. Den är inte som en tro på tomtar och troll utan snarare som att tro på atomer och deras beståndsdelar. Ingen har sett dem, men all evidens talar för deras existens.

Det är också mycket viktigt att de unga inser att naturvetenskapen varken är strängt objektiv eller existentiellt neutral (vilket ofta hävdas). Det är också viktigt att vetenskapen inte har svar på alla frågor. Exempelvis är en rad frågor som rör evolutionsteorin obesvarade praktiskt taget utan någon som helst evidens, annat än i form av evolutionära berättelser. Här har vi alltså en omvänd motsvarighet till problemet att vi ofta berättar bibelberättelser för barnen utan att förankra dem i verkligheten. I det här fallet är det evolutionära berättelser och inte mer än så. Det är viktigt att påtala. Det kan röra sig om fenomen som att:

- Universum uppstod ur ingenting (inte ens vacuum)
- Den första levande cellen uppstod genom vanliga kemiska reaktioner (ingen vet ens vad liv egentligen är)
- Enkönade varelser utvecklades till tvåkönade varelser med kompletterande parningsorgan (hur skulle det ha gått till?)
- Flygförmåga och flygorgan, synförmåga och synorgan uppstod hundratals gånger i olika djurgrupper helt oberoende av varandra (är det statistiskt rimligt?)
- Det uppstod medvetna tänkande intelligenta varelser genom slump och naturligt urval (ingen vet vad medvetande är, än mindre hur det skulle kunna uppstå)

Pröva att göra om pussexperimentet efter att ni haft en lek-tion som handlat om djur. Om pusslet föreställer en bil så kommer barnen sannolikt att gissa på att pusslet föreställer

en häst eller myra därför att de är inställda på djur. Förklara för dem att det är så det fungerar med evolutionen. Biologer är vana att se tecken på evolution överallt även om evidensen tydligt pekar mot en skapelse.

3. DET ÄR SKILLNAD MELLAN EVOLUTION OCH EVOLUTION

En betydelse av begreppet evolution är teorin om gemensamt ursprung för allt levande från en ensam urtidsorganism, Luca (Last Universal Common Ancestor). En annan är evolution i bemärkelsen förändringar inom en avgränsad djurgrupp (som exempelvis hunddjur, kattdjur eller finkar). Den här senare aspekten av evolution har bibeltroende biologer inga som helst invändningar emot, eftersom man anser att det harmonierar med de upprepade formuleringarna i Bibelns första kapitel att Gud skapade livsformerna ”*efter deras slag*”. Det sistnämnda evolutionsperspektivet brukar kallas *mikroevolution* och det förstnämnda *makroevolution* som kan sägas vara ackumulerad mikroevolution över långa tidsrymder.

Det är mycket viktigt att de unga förstår skillnaden. Artbildning kan ske mycket snabbt i naturen, genom välkända genetiska mekanismer,² och det tar inga miljontals år utan kan ske inom loppet av några få generationer. Men artbildningen sker alltid inom ramen för de grundtyper eller ”slag” av organismer som Gud en gång skapade. Det här handlar inte om darwinism eller någon annan form av evolution. Det har praktiskt taget ingenting med mutationer att göra och sällan heller med naturligt urval i någon större omfattning. Gud skapade de olika levande varelserna med en förmåga till artbildning och anpassning – som dessvärre har misstagits för evolution. Därav namnet mikroevolution. En bättre beteckning vore helt enkelt anpassning eller artbildning.

Visa barnen exempel på olika arter av änder och berättat att de alla kan få ungar med varandra. Det brukar kallas mikroevolution men visar bara att Gud lade ner en förmåga till variation och anpassning i de första änderna han skapade. Gör likadant med olika hundar och olika kattdjur. På så vis kan du förebygga vanföreställningen som skola och media snart kommer att inge dem att sådant skulle vara ett ”bevis” för evolution i bemärkelsen bakterie till människa eller apa till människa. Det ska i stället vara någonting att tacka Gud för: Tack Jesus för att du skapade djur och växter så att vi kunde få en sådan mångfald, så många olika sorters goda bär som hallon, björnbär, åkerbär och hjortron (som alla tillhör samma skapade grundtyp – Släktet *Rubus*).

4. GUDS URSPRUNGLIGA SKAPELSE VAR ALLTIGENOM GOD

Vid tre tillfällen i skapelseberättelsen konstaterar Gud att skapelseverket var gott, ja när människan fanns på plats den sjätte dagen rentav att det var "mycket gott". Men vad innebar det i praktiken? Exempel som framgår av en textnära läsning av Bibelns första tre kapitel är djurens och människans ursprungligen veganska kosthållning (1 Mos 1:29-30) samt frånvaron av syndafallets konsekvenser överlag (1 Mos 3:14-19). I ett evolutionärt perspektiv är det förstnämnda en utopi och det sistnämnda någonting fullständigt normalt: ormar kryper på buken, det gör ont att föda, tistlar och törnen sticks och död är evolutionens centrala mekanism för att eliminera det som är svagt och missanpassat. En alltigenom god skapelse och evolution är därmed oförenliga.

5. ETT HISTORISKT SYNDAFALL FÖRKLARAR MÄNNISKANS OCH VÄRLDENS TRASIGHET

Bibelns tredje kapitel handlar om Adams historiska syndafall, den kosmiska tragedi som sedd i ljuset av det Nya testamentet innebar att Gud tillät satan att ockupera världen.³ Guds ursprungliga goda skapelseordning försattes ur spel och jordens ekosystem förändrades på ett drastiskt och genomgripande sätt genom att död och predation⁴ tilläts. En uppmärksam läsning visar på anatomiska förändringar hos människan (kvinnans bäcken), djur (ormens ben), växter (törnen), liksom en försämrad jordmån (mikrofloran). Följderna var alltså inte endast andliga till sin karaktär, och inte bara begränsade till människan.

Hur syndafallet konkret kom att påverka jordens ekosystem och livsvillkoren på jorden är ett intressant diskussionsämne bland bibeltroende kristna. För kristna med en evolutionär syn på livet och människan är emellertid sådant pseudofrågor. När syndafallet frikopplas från sin historiska och materiella dimension återstår nämligen bara frågor av andlig-mental karaktär. Synen att syndafallets enda konsekvens var att människan dog en "andlig död" dämpar möjligen konflikten med sekulär nutida biologi, men ökar den i gengäld i förhållande till Guds ord i övrigt.

Guds räddningsplan innefattar nämligen en återupprättad fysisk värld som "befrias från sitt slaveri under förgängelsen", inklusive den fysiska döden (Rom 8:21-23). Visst kan det kan vara svårt för oss att förstå livsomständigheterna på den ursprungliga jorden, men om vi misstror Guds ord i fråga om dem, med vilken trovärdighet kan vi då hävda att vi ser fram emot ett himmelrike som beskrivs i liknande termer?

Jesus sade: "Om ni inte tror när jag talar till er om det jordiska, hur ska ni då kunna tro när jag talar om det himmelska?" (Joh 3:12).

Det historiska syndafall som beskrivs i 1 Mos 3 är alltså en nyckel till att förstå varför vi människor är stå trasiga och kluvna i vår natur och varför världen är full av smärta, lidande och våld. Vi vet vad som är rätt men förmår inte leva upp till det. Vi är syndare av naturen och förstör den värld som Gud satte oss till att vårda.

Utän den här insikten riskerar våra unga att förlora kunskapen om att Gud är alltigenom god och förledas av föreställningen att det inte kan finnas någon god Gud när världen ser ut som den gör (det klassiska teodicéproblemet). Det onda är människans fel. Gud tillåter det onda att ske därför att Han ser längre än vi och har makt att alltid vända det onda till någonting gott när Han får ta det i sin hand.

6. DET STORA EVOLUTIONÄRA PERSPEKTIVET ÄR EN MÖRK OCH ABSURD, FILOSOFISKT MOTIVERAD, BERÄTTELSE

En berättelse blir inte trovärdig och sann för att vi gillar den och vi kan inte heller avfärda den som otrolig eller osann för att vi ogillar den. Men det är viktigt att de unga förstår hur stora skillnader det faktiskt är mellan ett bibliskt sätt att betrakta världen på och ett naturalistiskt-evolutionärt.

Först är det viktigt att barnen inser det absurda och orimliga i att världen och jorden med alla dess livsformer skulle ha uppkommit av sig själv ur tomma intet. Betona att det inte finns några kända naturlagar som kan förklara någonting sådant. Betona även hur mycket rimligare det är att levande, tänkande, moraliska varelser har sitt upphov i en levande, tänkande moralisk skapare. Poängtera lagen om orsak och verkan, att varje orsak är större än dess verkan, att vatten aldrig rinner högre upp än dess källa.

I den "naturvetenskapliga världsbild" som skolans läroplaner förordar ingår synen på jorden och livet som oplanerade företeelser. Jorden råkade få de nödvändiga förutsättningarna för att liv skulle komma att uppstå och sedan utvecklas till alla de livsformer som existerat och existerar. Någon egentlig mening med livet existerar inte utöver den mening vi själva väljer att tillskriva det. Livet som sådant är ett oplanerat tillstånd som uppstod då vissa kemiska substanser råkade börja samspela någon gång i urtiden. Människan uppstod som en medveten, reflekterande varelse som en biprodukt av elektriska urladdningar i en hominids nervsystem som råkade uppnå ett visst kritiskt skede under evolutionen. Sant och falskt, ►

rätt och fel, gott och ont är sociala konstruktioner som visat sig fördelaktiga under människans sociala evolution, men som saknar absolut mening. När vi dör upphör vi att existera som medvetna individer. Ateismen har inget som helst att erbjuda en trasig människa.

Anhängare av denna världsbild försöker stundtals skapa en "egen" andlighet genom att hänvisa till ännu oupptäckta naturlagar och -principer, som till exempel så kallad "självorganisation", men eftersom evidensen för det lyser med sin frånvaro så blir det ingenting annat än naturmagiska tendenser.⁵

Enligt den bibliska världsbilden skapade Gud jorden som den första av himlakropparna och fyllde den med vackra och mäktiga och sköna livsformer. Vi har alla skapats till personliga individer av en älskande Gud som ville just oss och utrustade var och en av oss med en unik kombination av talanger som vi har livet på oss att odla och utveckla. Vi har alla samma unika uppdrag att älska, ära och glädja Gud och våra medmänniskor med våra liv. Livet är fullt av mål och mening och efter döden väntar en oändlig och obegränsad gemenskap med Gud Fadern och hans Son Jesus Kristus i en förvandlad värld utan varje tillstymmelse till smärta eller lidande.

Det är viktigt att de unga inser hur mörk, kall och likgiltig den naturalistiska världsbilden är i förhållande till den som Bibeln framställer, och att den är grundad i en gudlös filosofi. Detta är som sagt inget bevis för att den är rätt. Den evidensen finns emellertid på annat håll, och den är ytterst övertygande. Det är goda nyheter som de unga mår väl av att få höra.

7. VARJE MÄNNISKAS MEDFÖDDA SKAPELSEINTUITION BEHÖVER VÄCKAS OCH NÄRAS

Den välkände biologen och ateisten Richard Dawkins skrev i sin berömda bok *The Blind Watchmaker* (1987):

"Levande materia ... förmedlar en elegant illusion av avsiktlig design"

"Biologi är studiet av komplicerade saker som ger sken av att ha blivit designade för ett syfte"

I samma anda sade Francis Crick (Nobelpristagare i biologi och en av upptäckarna av DNA-molekylens struktur):

"Biologer måste ständigt ha i åtanke att vad de ser inte har blivit designat"

Dessa citat är väldigt illustrativa. För det första visar de på att evolutionismen är djupt anti-intuitiv. Det är inte nog med att evolutionister vill få oss att tro att i grund och botten både

själen, den fria viljan, moralen och själva meningen med livet är illusioner, vi avråds till och med från att följa vår intuition när det gäller uppkomst av de biologiska strukturerna, ja livet självt.

För det andra visar de hur djupt skapelseintuitionen finns rotad i det mänskliga sinnet. Redan det lilla barnet har en medfödd intuitiv insikt om att det finns en skapare och denna intuitiva insikt lämnar aldrig en människa så länge hon lever, även om hon skulle råka bli ateist som de båda citerade personerna. Genom sina egna formuleringar låter de deras egen skapelseintuition komma till ytan, även om det inte alls var deras avsikt, tvärtom.

Hos barn är alltså skapelseintuitionen självklar, men den behöver näras för att inte mötet med mänskliga tankebyggnader ska undertrycka den (Rom 1:18-20, 2 Kor 10:4-5). Hur ger man då skapelseintuitionen näring? Genom att ofta lyfta fram exempel från naturen på Gud oändliga visdom och kreativitet. Gång på gång behöver vi uppmärksamma de unga på hur naturens strukturer och våra egna kroppar vittnar om gudomlig, intelligent design, och hur totalt tomma på förklaringskraft och patetiska de naturalistiska evolutionära förklaringarna är. Här är både äldre och kommande nummer av magasinet Genesis en närmast outtömlig källa att ösa ur, liksom en mängd fina videor på Youtube.

Stödet för en biblisk skapelse består först och främst i en ofantlig mängd positiv evidens för att Gud har skapat världen och livet (se artikeln på s. 32), men dessutom, indirekt, i all den evidens som visar att (makro)evolutionen inte fungerar (se artikeln på s. 36) vilket lämnar skapelse som det enda realistiska alternativet.⁶

Särskilt ska vi lyfta fram människan som unik varelse i egenskap av Guds egen avbild. Utgå gärna från temanumret om den unika människan.⁷

NOT

1. Naturalism, i den här fallet så kallad metodologisk naturalism, är föreställningen att alla fenomen har naturliga förklaringar.
2. Det sker genom vanlig mendelsk genetik och reproduktiv isolering, och även genom så kallade epigenetiska mekanismer.
3. Matt 4:8-9, 1 Joh 5:19, jfr Rom 8:20.
4. D v s rovdjursinstinkter och -beteenden.
5. Se t ex artiklar från Genesis nr 1, mars 2019 s. 28 (bit.ly/G32332) och nr 1, mars 2022 s.59 (bit.ly/G32333).
6. Se t ex Genesis nr 1, mars 2018 (bit.ly/G32321) och nr 3, sep 2020 (bit.ly/G32334).
7. Genesis nr 4, dec 2022 (bit.ly/G32322).

MAURO CIGLI UNSPLASH

Viktiga fakta

Det är inte bara de stora och övergripande perspektiven som är viktiga att befästa hos våra barn och ungdomar, utan även ett antal grundläggande *fakta* om vad Bibeln faktiskt lär i fråga om vårt ursprung.

Om vi misslyckas med (eller värre: underlåter) att vaccinera de unga mot den världsbild som möter dem utanför kyrkan och hemmet så kommer de att ha de sämre förutsättningar att bevara sin tro.

De första kapitlen i vår Bibel, närmare bestämt 1 Mos 1–11, är idag utsatta för ett allvarligt angrepp, inte bara från representanter för den sekulära naturvetenskapen, utan även från många av vår tids mest kända kristna förkunnare, teologer och apologeter. Deras syn på dessa kapitel som en samling myter utan någon avgörande historisk relevans har därför också kommit att dominera de flesta sammanhang som utbildar präster, pastorer och andra kristna ledare. Det är djupt tragiskt.

Det är nämligen just i Bibelns första elva kapitel vi finner förankringspunkterna för ett antal centrala kristna doktriner som människans unika ställning i skapelsen, alla människors släktskap, äktenskapet mellan man och kvinna, skapelsens fallna tillstånd och behovet av en återlösare. Detta är just därför som det Nya testamentets författare gång på gång¹ refererar till dem för att motivera sin teologi.

Tanken att läran om Kristus och världens återupprättelse skulle vara förankrad i en samling myter var helt främmande, inte bara för Jesus utan för Paulus och övriga författare av det Nya testamentet. De tar bestämt avstånd från dåtidens tendenser att blanda in mytologiska inslag i läran.² Deras ►

samstämmiga budskap är att den kristna tron uteslutande bygger på historiska realiteter, allt ifrån Adam ända fram till Jesu uppståndelse. Det understryks av att Hebréerbrevets författare lyfter fram personer från 1 Mos 1-11 som Abel, Henok och Noa som föredömen för oss i fråga om tro.³

Här följer fem viktiga bibliska faktaförhållanden som utgör nycklar till en rätt förståelse av världen vi lever i. När en ung människa är förtrogen med dem kan hon genomskåda naturalistiska och evolutionära tolkningar av naturens mönster. Utan dem lockas hon in i föreställningen att vetenskapen har bevisat att Bibeln har fel och att den måste förstås som poesi och myter.

De vi väljer att behandla är:

1. Gud skapade ur intet, tidsfaktorn är irrelevant. Gud är undrens Gud.
2. Gud skapade alla växter och djur "efter deras slag".
3. Människan är unik.
4. En global översvämning – syndafloden – ödelade hela jorden.
5. Människligheten spreds ut och återbefolkade jorden från Babel i samband med språkförbistringen.

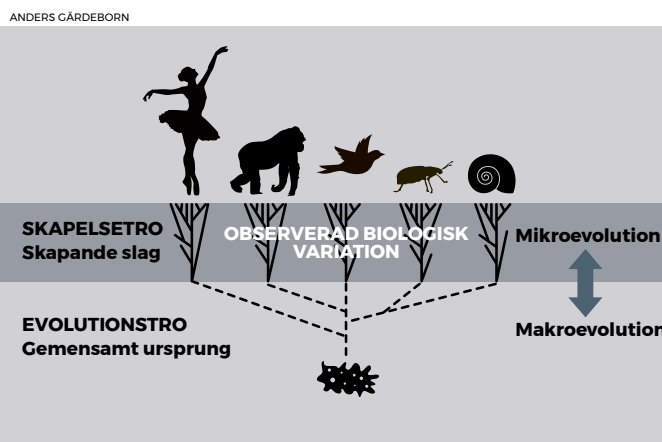
1. GUD SKAPADE UR INTET, TIDSAKTORN ÄR IRRELEVANT – GUD ÄR UNDRENS GUD

Naturvetenskapen har inget som helst svar på frågan om hur världen började existera, det vill säga hur materia och energi, rum och tid började existera. Närmare bestämt inget svar baserat på evidens – berättelser finns det, men de förblir spekulationer. Big bang-teorin utgör inget svar eftersom den utgår från att energi och materia redan existerar, den är snarare en del av det sekulära evolutionskonceptet, det som brukar kallas kosmisk evolution. Men utan energi och materia – ingen evolution heller.

Bibeln har däremot ett logiskt och rationellt svar. Inte bara på frågan om hur universums byggstenar uppstod, utan även när det gäller universum, jorden och livsformerna. Både det Gamla och Nya testamentets författare besvarar den med att HERREN *talade*. NT:s författare vittnar samstämmigt om att HERREN är Jesus Kristus, det skapande och upprätthållande Ordet.⁴ Han talade och de olika slagen av växter och djur blev till, alla med sina respektive särdrag. De uppstod som svampar ur jorden i realtid, helt kompletta. Om vi hade befunnit oss på plats skulle vi ha noterat att de alla bar en illusion av

ålder genom sin blotta existens, eftersom vi är präglade på hur världen omkring oss fungerar till vardags.

Vi ska inpränta hos barnen och ungdomarna att Bibelns Gud är miraklens Gud både i teori och praktik (även om det sistnämnda ligger utanför ramen för den här artikelserien). Jesus har makt över materien av den enkla förklaringen att Han är dess skapare, och han demonstrerade det bland annat när Han utförde sitt första mirakel och förvandlade vatten till vin. Vinet bar ett sken av årtal av växt, blomning, fruktsättning, skörd, bearbetning och lagring, men blev i realiteten till i ett ögonblick. Liksom de där varelserna som Han skapade i början gav de ett sken av ålder. Alltså: skapelseögonblick när Guds Ord verkar är unika händelser som inte kan nås eller förstås med den vetenskapliga metoden. Universum och livsformerna kan alltså ge ett felaktigt intryck av att vara urgamla därför att vi blivit lärda att tänka så, utan att vara det i praktiken. Guds skaparförmåga är den nyckel vi behöver för att inse att tidsfrågan inte utgör något problem för en sexdagars skapelseakt!

2. GUD SKAPADE ALLA VÄXTER OCH DJUR "EFTER DERAS SLAG"

Uttrycket "efter deras slag" återupprepas på ett systematiskt sätt i Bibelns första kapitel. Upprepningen signalerar att detta är någonting vi bör uppmärksamma. Det här visar sig också vara en nyckel för oss att förstå mönstren både i den fossila och den nutida biologiska världen. Gud skapade de olika grundarterna av levande varelser med en "förprogrammerad" förmåga till mångfald och anpassning, främst genom att de i sin arvs massa bar stora mängder med anlag som inte skulle komma att uttryckas (bli uppenbara) förrän senare och möjliggöra snabb artbildning.⁵ I dag ser vi dem som separata släkten

och familjer, vars representanter oftast kan identifieras genom att de har förmåga att hybridisera⁶ mer eller mindre med varandra (till exempel de olika kattdjuren).

Det hela kan liknas vid en blandskog, där grundarterna symboliseras av de olika trädstammarna och där lövverken motsvarar variationen inom varje grundart – en variation som brukar misstas för (mikro)evolution. Som kontrast kan den evolutionära föreställningen om ett gemensamt ursprung för alla jordens livsformer liknas vid ett enda jättelikt träd med oräkneliga förgreningspunkter, de flesta mer eller mindre hypotetiska.

Den bibliska modellen med separata små träd harmonierar avsevärt bättre med evidensen från biologi, paleontologi (fossilvetenskap) och genetik än den evolutionära.

När de unga blir förtrogna med detta kommer de inte att förledas att tro på evolutionen från mikroorganism till människa. De kommer att inse skillnaden mellan å ena sidan observerbar variation och anpassning och å andra sidan hypotetisk (makro)evolution.

3. MÄNNISKAN ÄR UNIK

När Gud skapat djuren formade Han också den första människan av markens grundämnen, det vill säga av samma utgångsmaterial som för växterna och djuren. Skillnaden var att skapelseakten inleddes med en överläggning inom gudomen ("Låt oss göra människor till vår avbild, till att likna oss...") och avslutades med att han andades av sin livsande in i mannens näsa. Av dennes vävnader (revben) byggde han sedan Eva, Adams livskamrat. Medan växter och djur skapades efter sina respektive "slag", skapades de båda till Guds avbild, i det avseendet helt unika i den levande världen.

Evolutionsbiologer har stora problem med att försöka förklara hur de omfattande faktiska skillnaderna mellan människor och schimpanser skulle ha kunnat uppstå på 6 miljoner år. I synnerhet som vi idag (2023) vet att den genetiska likheten inte är 99% (vilket hävdats i decennier) utan uppgår till ca 84%. Schimpansens arvs massa blev nämligen inte tillräckligt väl kartlagd förrän så sent som 2021. I ljuset av att bananers DNA är till 60% identiskt med människan borde den siffran inte förvåna någon.

Medan evolutionister hävdar att människan lyft sig från ett djuriskt tillstånd och genom årmiljonerna blivit allt mer intelligent är det bibliska perspektivet att hon varit ytterst intelligent från första början (se t ex 1 Mos 4:19-22). Belys med exempel på de tidigaste kulturernas teknologi, till exempel för att kunna bygga pyramiderna i Egypten.

ALEX LEON PIXABAY

Berätta också att de senaste genetiska undersökningarna av både kvinnors och mäns DNA, oberoende av varandra, vittnar om en ålder på vår urfader (Adam/Noa) respektive urmoder (Eva) på bara några få tusen år.⁷

Eftersom evolutionsförespråkare ständigt försöker få oss att fokusera på likheterna och inte skillnaderna med apor, behöver våra barn och unga behöver gång på gång få höra hur *olika* vi är schimpanser och andra djur. Visa på skillnaderna i kreativ förmåga (teknologi, konst, musik, abstrakt tänkande etc) och var noga med att berätta att även de som tror på evolution vet om att just människan är den enda biologiska varelsen med förmåga att påverka jordens framtid. Den evolutionära ►

förklaringen är det "råkade" bli så. Den bibliska är att Gud skapade människan till sin egen avbild för att råda över, vårda och förvalta jorden. Det är en nyckel till att förstå varför människan är unik bland alla jordens livsformer. Varför är människan en så fantastisk varelse? Ateismen har inget som helst svar på den frågan.

4. EN GLOBAL ÖVERSVÄMNING - SYNDAFLODEN - ÖDELADE HELA JORDEN

Bibels syndaflodsberättelse utgör nyckeln till en rätt förståelse av jordens utseende, geologin. Berätta för de unga att legender om en global översvämning med bara några få överlevande människor och djur förekommer bland människor på alla jordens kontinenter. Att det finns nästan 300 sådana bevarade berättelser bevarade, många med slående likheter med Bibels version. Läs 1 Mos 6-9 och var uppmärksam på "poetiska inslag" i texterna. Ni kommer inte att finna några sådana av den enkla anledningen att händelserna nedtecknades som en dokumentation av faktiska, historiska händelser, likt allting annat i vår Bibel. Låt de unga höra detta.⁸

Berätta att bara åtta personer i Noas släkt överlevde och grundade jordens nutida befolkning. Alla större landlevande djur genomgick också en "flaskhals" genom att bara två (eller ibland fjorton) individer fick grunda nya populationer på jorden efter översvämningen. Berätta för dem att spåren efter denna händelse finns bevarade i både djurs och människors DNA.⁹ Berätta att syndafloden förklarar en mängd geologiska förhållanden, som till exempel att jordens ytligare sedimentära berglager är fyllda av fossil av djur och växter som begravdes under översvämningen, att sådana inte bildas under normala omständigheter när djur dör eller träd faller omkull, berätta att bergslagen och jordens stora dalgångar (som till exempel Grand Canyon i USA) visar många tecken på att ha bildats snabbt under katastrofiska omständigheter.

Visa bilder. Utnyttja de resurser som finns på nätet (se referenslistan på s. 50). Förbered de unga på att sekulär vetenskap, läroböcker och lärare saknar kunskap om de här sakerna eftersom de inte har förstått vilket relevant dokument som i 1 Mos utgör.

5. MÄNSKLIGHETEN SPREDS UT OCH ÅTER-BEFOLKADE JORDEN FRÅN BABEL I SAMBAND MED SPRÅKFÖRBISTRINGEN

Genetiker har tagit DNA-prover på människor från alla delar av jorden. Resultaten tyder på att vi alla är till 99,9% identiska i våra gener. Bara 0,1% skiljer oss alltså från varandra även om

vi kan se väldigt olika ut på utsidan. Olikheterna beror framför allt på mutationer. Man kan mäta hur ofta mutationer sker. Med sådana metoder kan man beräkna hur gammal mänskligheten är. Alla forskare är idag överens om att mänskligheten verkar förvånansvärt ung.¹⁰ De flesta är också eniga om att jordens nuvarande befolkning en gång spreds ut över jorden från ett centrum i Mellanöstern. Det här stämmer precis med det vi kan läsa innantill i 1 Mos 10-11. Läs mer om det och berätta det för de unga.

Berätta att språkvetare idag menar att man kan indela alla jordens språk i 160 olika språkfamiljer, och att antalet familjer minskar stadigt eftersom de med jämna mellanrum kan förenas med varandra. Men det går däremot inte att förena dem i en enda gemensam familj eftersom de som regel är så olika sinsemellan. Berätta för barnen att det enligt evolutionsteorin vore förväntat att det gick att spåra ett gemensamt urspråk, men att verkligheten ser annorlunda ut. Berätta också att Bibeln förklarar varför det ser ut på det sättet, det finns dokumenterat i 1 Mos 11.

Till sist – berätta att berättelsen i 1 Mos 10-11 förklarar varför arkeologer finner en liknande antik arkitektur i Mellanöstern och i Sydamerika, och varför syndaflodsberättelser och ibland också namnen på stjärnbilder kan vara slående lika i helt olika delar av världen.¹¹

NOTER

1. I praktiken vid 107 tillfällen, varav Jesus vid 25.
2. 1 Tim 4:7, 2 Tim 4:4, Tit 1:14, 2 Pet 1:16
3. Heb 11
4. 1 Mos 1, Ps 33:8-9, Joh 1:1-3, 14, Kol 1:15-17, Heb 1:1-3
5. En genetiker skulle säga att de skapades heterozygota.
6. Hybridisering är när två individer som är genetiskt olika (det vill säga formellt tillhör olika arter eller släkten) får ungar tillsammans.
7. Se t ex <https://genesis.nu/i/artiklar/mitokondriska-eva/> (kortare: [bit.ly/G32305](https://genesis.nu/i/artiklar/y-kromosom-adam/)) och <https://genesis.nu/i/artiklar/y-kromosom-adam/> ([bit.ly/G32306](https://genesis.nu/i/artiklar/y-kromosom-adam/)).
8. Se Genesis nr 4, dec 2020 ([bit.ly/G32323](https://genesis.nu/i/artiklar/y-kromosom-adam/)) och nr 1, mar 2021 ([bit.ly/G32333](https://genesis.nu/i/artiklar/y-kromosom-adam/))
9. Se t ex <https://genesis.nu/i/artiklar/jordens-arter-tycks-ha-uppstatt-samt-digt-och-nyligen/> ([bit.ly/G32315](https://genesis.nu/i/artiklar/jordens-arter-tycks-ha-uppstatt-samt-digt-och-nyligen/)) samt referenserna i not 7.
10. Den senaste genetiska evidensen pekar mot att "avståndet" ner till våra urföräldrar är någonstans mellan 200-300 generationer, vilket motsvarar några få tusen år, beroende på generationstiden. Men äldre data och evolutionära antaganden landar brukar man hamna på åldrar mellan 60-150 000 år, men även dessa siffror är obekvämt låga för evolutionsbiologer.
11. Se artiklarna på s. 45 och s. 48 i Genesis nr 1, mars 2021 ([bit.ly/G32333](https://genesis.nu/i/artiklar/y-kromosom-adam/))

Johnny Bergman Politiker, författare
Mobil 070-228 10 32
johnnybergman@telia.com

Den tidiga kyrkans syn på skapelsen

Av Johnny Bergman

Vad trodde egentligen den tidiga kristna kyrkan om skapelseberättelsen och hur tolkade man den? Om man granskar vad Paulus och kyrkofäderna skrev, framgår det tydligt att en stor majoritet av kyrkans teologer under de första sexton århundradena höll sig till tron på en ung jord och stod bakom den bokstavliga tolkningen av skapelseberättelsen. De är alla eniga om att jorden är bara några tusen år gammal, skapades på sex 24-timmarsdygn och sedan utsattes för en världsvid översvämningskatastrof på Noas tid.

Idag finns det dock en del krafter som försöker skriva om historien och påstå att vissa kyrkofäder tolkade skapelseskildringen i Första Moseboken symboliskt och uppfattade skapelsedagarna som långa perioder och därför trodde på att jorden är mycket gammal. Dit hör Hugh Ross.

KYRKOFÄDERNAS SYN ENLIGT HUGH ROSS

Ross är en amerikansk gammaljords-kreationist. Han menar att en majoritet av de kristna teologerna genom historien har avvisat tanken på att skapelsedagarna var 24-timmarsdygn. Han räknar också i sina böcker upp ett antal exempel på sådana tidiga historiker och kyrkofäder som tolkat dagarna som längre perioder.

Till dessa auktoriteter räknar han Ireneus (första århundradet), Origenes (tredje århundradet), Basileios (fjärde århundradet), Augustinus (femte århundradet) och Tomas av Aquino (trettonde århundradet). Här gör Ross ett metodfel, när han använder sig av citat i andra hand eller citerar allmänna formuleringar där det inte klart nog framgår vad personen tycker. Vi ska snart ta upp Ross påstående till en närmare granskning. ►

WIKIMEDIA

Hugh Ross

VÄRLDEN IDAG

Stefan Gustavsson

En välkänd teolog, Davis Young, skrev vid en tidpunkt när han själv var inne på att tolka skapelsedagarna som långa perioder (han ändrade sig senare):

”Den i stort sett enhälliga åsikten bland de tidiga kristna fram till Augustinus tid var att den mänskliga historien hade varat i ungefär 5 500 år. Det är också mycket troligt att världens ålder ansågs ha samma ålder, eftersom kyrkofädernas skrifter i allmänhet inte skiljer på den ursprungliga skapelsen och människans skapelse. Det får också anses nödvändigt att betrakta skapelsedagarna (1 Mos 1) som vanliga dagar om man samtidigt anser att jorden bara är 5 500 år gammal. Vi hittar absolut ingen som argumenterar för att världen skulle vara tiotusentals år gammal på grundval av att dagarna används symboliskt för långa tidsperioder.”¹

STEFAN GUSTAVSSONS SYN PÅ SKAPELSEN

Den svenske apologeten Stefan Gustavsson tar upp frågan om kyrkans skapelsestro i TBN Nordics undervisningsserie ”Vad är det vi tror på?” (2020). Han säger inledningsvis att ”det visst skulle vara möjligt att tolka skapelseberättelsen bokstavligt”. Men tillägger genast att man inte behöver göra det och ger exempel på andra tolkningar som han verkar föredra.

Stefan är ju en mycket duktig och klarsynt debattör och ledarskribent på tidningen Världen idag och har skrivit flera viktiga böcker till försvar för den kristna tron. Men så fort han närmar sig skapelsefrågorna slirar han betänkligt och väljer långsökt och symboliska tolkningar av skapelse läran för att inte komma i konflikt med evolutionsläran:

”Bibels första kapitel om de sju skapelsedagarna måste inte läsas bokstavligt. Det finns tvärtom ett antal signaler i 1 Mos kap 1 som verkar peka i en annan riktning. Det uppfattade redan de judiske filosofen Filon som var samtida med Paulus och som menade att 1 Mos inte skulle tolkas bokstavligt. Samma sak gäller flera av kyrkofäderna som Klemens av Alexandria eller Origenes eller Augustinus – alltså inte på grund av Darwin utan en gammal diskussion i kyrkans historia om hur Bibels första kapitel bäst ska förstås.”

VAD ANSÅG BASILEIOS OM SKAPELSE DAGARNA?

Låt oss nu granska Hugh Ross påståenden om kyrkofädernas skapelsesyn. Här har vi ett av de exempel på kyrkofäder som han menar stödde dag-epok-teorins påstående om att skapelsedagarna var långa perioder. Basileios var en utmärkt försvarare av kristen tro, bl.a. försvarade han treenighetsläran mot

villoläraren Arius. Davis Young har konstaterat att "Basileios uttryckligen talade om skapelsedagarna som 24-timmarsdygn".² Hur kan Ross ha missat detta? Så här skrev han:

"Och det blev kväll och det blev morgon, dag ett'. Och kvällen och morgonen var en dag. Varför säger Skriften 'dag ett' och inte 'den första dagen'? Innan den talar med oss om de andra, tredje och fjärde dagarna borde det då inte ha varit mer naturligt att kalla dagen som inledde serien för den första? När den därför säger 'dag ett' är det för att bestämma längden på en dag och en natt. 24 timmar utgör utrymmet för en dag – och då menar vi en dag och en natt".³

VAD ANSÅG IRENEUS, ORIGENES OCH AUGUSTINUS?

Ireneus var en lärjunge till Polykarpus och levde mellan åren 125–202. Han ansåg uttryckligen att världen var yngre än 6 000 år, när han skrev: "För på sex dagar gjordes världen och på så många tusen år ska den också få sitt slut."⁴

Origenes var en utomordentlig tänkare och bibeltolkare. Han levde mellan åren 182–251. Han hade en tendens till att vilja tolka en del bibeltexter allegoriskt och blev kritiserad för det.

Men utan tvivel trodde han på en ung jord, något han uttryckte i sin kritiska skrift mot kristendomsförnekaren Celsus: "Celsus hade en hemlig önskan att misskreditera Moseböckernas skapelseberättelse, som lär att världen ännu inte är 10 000 år gammal utan klart yngre än så."⁵

Augustinus levde under åren 354–430 och var en av de mest framstående teologerna i den tidiga kyrkan. Men däremot var han inte någon expert på det bibliska språket. När det gäller jordens ålder var han däremot mycket tydlig i sin uppfattning: "Låt oss då utelämnas människors gissningar som inte vet vad de säger när de talar om den mänskliga rasens natur och ursprung. ... De är också vilseledda av dessa högst lögnaktiga skrifter som beskriver historien i många tusentals år, fastän vi i de heliga skrifterna ser att 6 000 år ännu inte har passerat."⁶

MEDELTIDENS TEOLOGER

Även teologer under medeltiden uppfattade skapelsen som att den inträffade omedelbart på Guds befallning under en period av sex dagar. Några tolkade dagarna symboliskt och några uppfattade dem som bokstavliga dagar. Ett exempel på det förstnämnda är Anselm av Canterbury (1033–1109). Andreas av St. Victor (1110–1175) tolkade däremot skapelsedagarna som bokstavliga dagar. Alla medeltida teologer fortsatte att tro på

en plötslig och omedelbar skapelse, som inträffade mindre än 6 000 år tillbaka.

REFORMATIONENS LEDARE

Luther och Calvin hörde också till dem som valde ett tro på Bibeln som den yttersta auktoriteten. De förkastade olika former av allegorisering och tillämpade en bokstavlig grammatisk-historisk tolkning av bibeltexten.

Martin Luther (1483–1546) sa: "Vi vet från Mose att världen inte fanns förrän för 6 000 år sedan".⁷ Han konstaterade också att "Mose talade om den naturliga dagen som består av 24 timmar".⁸

John Calvin (1509–1564) menade att Guds skapelse fullbordades på sex dagar och att skapelsen inträffade för lite mer än 5 000 år sedan.

UPPLYSNINGSTIDEN FÖRÄNDRADE TOLKNINGEN AV BIBELN

Om man granskar den kristna kyrkans historia blir det ganska uppenbart att bibeltolkningen drastiskt förändrades i samband med upplysningstiden. Bekännande kristna började omtolka Första Moseboken för att få till stånd en anpassning med de påstådda bevis som lades fram för en gammal jord. Ännu mer tilltog detta när Darwins idéer fick genomslag bland fler och fler vetenskapsmän.

Men både Jesus själv, hans lärjungar och kyrkan som grundades i det första århundradet trodde bokstavligt på Första Moseboken och tolkade texten som en självklar skildring av en skapelse som ägde rum för tusentals och inte miljontals år sedan.

Johnny Bergman

NOTER

1. D.A. Young: "Christianity and the Age of the Earth" (Grand Rapids: Zondervan, 1982), sid 19.
2. Dito, sid 22.
3. Basileios: "Hexaameron" 2:8, år 370 e.Kr.
4. Ireneus: "Heresies 5.28.3 (Anti-Nicene Fathers 1:557).
5. Origenes: "Contra Celsum (Against Celsus) 1.19, Anti-Nicene Fathers 4:404
6. Augustinus: "De Civitate Dei (The City of God), 12 (10).
7. James R. Mook: "The early Church and Creation" Answers Magazine, 18 oktober 2007.
8. Dito Hugh Ross Stefan Gustavsson Answers in Genesis

Argument för skapelse

Texten är en något förkortad och reviderad version av en artikel av Göran Schmidt på Genesis webbplats.¹

Det finns en oerhörd mängd positiv evidens från många olika vetenskapsområden som alla vittnar om samma sak – en skapare av himmel och jord. Här ska vi i korthet nämna några av dem.

1. UNIVERSUMS FINKALIBRERING

De naturkonstanter som möjliggör att universum och liv existerar tycks finkalibrerade in i minsta detalj. De som förnekar Guds existens bortförklarar ofta universums finkalibrering med den så kallade multiversum-hypotesen. Om det finns oändligt många andra universa så skulle chansen öka att det bland alla dessa hade kunnat uppstå ett universum som vårt, med naturkonstanter så finkalibrerade att liv kan existera. Naturligtvis finns det inga observationer som tyder på att det finns något annat universum än vårt, eller att universa kan uppstå utan någon orsak, men här är man beredd att lämna vetenskapen för att kunna bortse från observationer som pekar mot Skaparen.²

2. KEMIN BAKOM LIVETS UPPKOMST

Ingen vet egentligen vad liv är, men vi vet att det är beroende av ett antal olika ämnen för att kunna existera. Det handlar bland annat om nukleinsyror som DNA och tre olika sorters RNA, proteiner som består av aminosyror, energibärande molekyler (ATP) och lipider. Ofta framställs det som att dessa ämnen bildas vid enkla experiment som blixurladdningar i olika gasblandningar (t ex Miller-försöken på 1950-talet). Inget kan vara längre från sanningen. Kemins grundlagar förhindrar effektivt att den här sortens ämnen bildas "spontant" ur sina beståndsdelar. I laboratorier kan vissa av livets byggstenar bildas "naturligt". Men liv kräver att de också skulle arrangera sig på ett meningsfullt sätt (bära information), bilda fungerande ämnesomsättning och kunna föröka sig. Bara med intelligent styrd kemisk ingenjörskonst kan man tillverka korta molekyler som ingår i levande celler, som proteiner och nukleinsyror, vilket är oerhört långt ifrån uppkomst av liv.³

3. FOSSILENS GENERELLA MÖNSTER

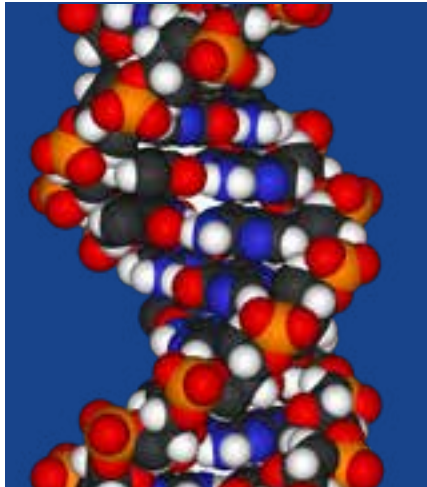
Man kan ibland läsa att det finns mängder med mellanformer mellan levande organismer. Det är inte sant. De fossil som har tolkats som mellanformer kan nästan alltid placeras i redan existerande väl avgränsade grupper av levande organismer. Den fyrfota fisken, *Ichthyostega*, var ett groddjur, urfågeln *Archaeopteryx* var en fågel o s v. Mönstret både hos fossil och nutida organismer är att det finns tydliga gränser mellan olika slag av organismer. Bland fossilen ser man tydliga gränser mellan de olika familjerna, och ibland även mellan släktena. Mönstret erkänns som regel av evolutionister och man har till och med formulerat hjälphypoteser för att försöka bortförklara denna brist på mellanformer. Ett sådant exempel är Gould och Eldredges hypotes om "avbruten jämvikt" (eng. "punctuated equilibrium").

Med en gradvis evolution hade fossilens mönster inte präglats av så klara gränser mellan livsformerna. Vi skulle påträffa en mängd mellanformer mellan hunddjur och kattdjur, grodor och kräldjur och så vidare. I stället vittnar fossilen om att Gud skapade alla levande varelser efter sina respektive "slag", som går att läsa om i Bibelns första kapitel.⁴

4. MÖNSTREN I DEN LEVANDE VÄRLDEN

Mönstren i nutidens organismvärld är desamma som hos fossilen. Redan ett litet barn ser skillnad mellan hunddjur och kattdjur, änder och fiskmåsar, makrillar och torskar. Skillnaderna, både utseendemässiga och genetiska, utgör grunden för indelningen i olika familjer och släkten av levande varelser.

PNGWING

PIXABAY

ANITA PIXABAY

Gränserna är inte påhittade utan hänger samman med att Gud skapade organismerna efter sina slag.

Likhet påstås ofta bero på släktskap, men det är en nödvändig grundförutsättning i en fungerande värld. Alla levande varelser ingår i ett enda gigantiskt ekosystem – jorden – och samspelar med sin omgivning på en mängd sätt. Därför måste organismernas ämnesomsättningar vara synkroniserade med varandra, liksom all den underliggande genetiken. Man behöver inte vara molekylärbiolog för att inse att vi och schimpanserna bör ha liknande genetik – redan ett litet barn förväntar sig att de yttre likheterna mellan en apa och en människa avspeglas även ”på insidan”.

Märkligt nog anses likhet ibland *inte* bero på släktskap enligt evolutionstroende. Fladdermössens och tandvalarnas gemensamma system för ekolokalisering är ett slående sådant exempel, där planlösa processer antas ha resulterat i 200 gener med hundratusentals DNA-bokstäver i praktiskt taget samma ordning helt oberoende av varandra. Det kallas ”konvergent evolution” och är mycket vanligt förekommande i den biologiska världen.⁵ Sådant kan *inte* förklaras av evolution, däremot av design. Om en lärare får in uppsatser från två elever med hundratusentals identiska sidor skulle han eller hon knappast ha viftat bort det som ett resultat av slump och miljö. Identiska gener i organismer som inte anses vara släkt bär spår av en och samma skapare.⁶

5. OREDUCERBARA STRUKTURER

Vissa bakterier tar sig fram med hjälp av ”utombordsmotorer”, flageller, som innehåller ett stort antal delar. Samtliga behöver finnas på plats för att flagellen ska fungera. Detta är ett ut-

märkt exempel på en oreducerbar struktur i biologin.

Många strukturer i levande varelser skulle omedelbart förlora sin funktion om en enda enskild beståndsdel skulle saknas eller sluta fungera. Jämför med en klassisk musfälla. Varje detalj måste finnas på sin plats och man kan inte ta bort någon av dem utan att den förlorar förmågan att fänga möss helt och hållet.

Den som myntade begreppet ”oreducerbar komplexitet” var biokemisten Michael Behe. Han menar att en oreducerbar struktur visar att den inte kan ha uppstått stegvis med funktionella mellansteg (vilket evolutionen skulle kräva för de levande motsvarigheterna för att undvika att de selekterades bort). Alla levande organismer har oreducerbart komplexa system som vittnar om medveten, intelligent design. Exemplet är otaliga, men blodlevring, DNA-replikation, ATP-syntas, bakterieflageller och proteinsyntes är några som du kan läsa vidare om på egen hand.

6. UPPKOMSTEN AV MENINGSFULL INFORMATION

DNA – livets ”datorprogram” – förvandlar vissa ägg till kycklingar och andra till människobebisar, till synes av sig själv. Orsaken är att äggen innehåller olika recept – olika genetisk information. Den är förstas olika i de två exemplen, och än mer olika mellan en tänkt ur-bakterie och människor. Oerhört mycket meningsfull genetisk *information* som ger upphov till mängder av funktioner och egenskaper måste ha uppstått om en evolution ska kunna ha orsakat att vi finns till.

Men hur uppstår information? Det finns i princip bara två tänkbara svar på frågan, om intelligens förkastas om alternativ. För det första slumpen, och för det andra naturens lagar. Det är allt. Men vi vet alla att slumpen är mycket effektiv när det gäller att *förstöra* information som redan finns. ►

Det räcker att nämna saker som stavfel i en text eller buggar i ett datorprogram för att försäkra sig om den saken. Inte heller naturlagarna kan förklara uppkomsten av meningsfull information, vare sig på egen hand eller i kombination med slumpen. Allt naturens lagar kan åstadkomma är upprepade mönster tiderna igenom. De kan liknas vid böcker med en och samma bokstav sida upp och sida ned.

Slumpen och naturlagarna kan samverka med varandra så att det bildas vackra saker, som t ex snöflingor och regelbundna vågmärken på en sandstrand. Men samma enkla mönster som återkommer gång på gång kan aldrig få byggstenarna i ett ägg att monteras ihop till en fågel – eller dig och mig.

Levande, medvetna, intelligenta varelser som du och jag skapar ständigt stora mängder meningsfull information och är *den enda kända* förklaringen till att meningsfull information existerar. Information har helt enkelt *alltid* ett intelligent ursprung. Våra dataingenjörers program är mycket primitiva i jämförelse med den komplexa koden i DNA. Detta vittnar om vår Skapares svindlande intelligens. Det är inget religiöst önsketänkande – det är ett faktum.⁷

7. UPPKOMSTEN AV GENREGULATORISKA NÄTVERK

Genregulatoriska nätverk styr när olika gener i till exempel ett växande embryo aktiveras och stängs av efterhand som embryot växer och utvecklas. Jämför med ett husbygge. När grunden läggs behövs en ritning som visar i vilken ordning som allt ska sättas på plats. Nya ritningar används när väggarna ska på plats, när takstolarna ska upp, när vattenledningar och elledningar ska monteras och så vidare. Men i den levande världen är det till exempel en människa som konstrueras från en pyteliten äggcell. Utan framförhållning och noggrann planering blir det inget hus. Utan de genetiska programmen blir det inga levande organismer heller.

Notera också att ingenjören alltid har det övergri-

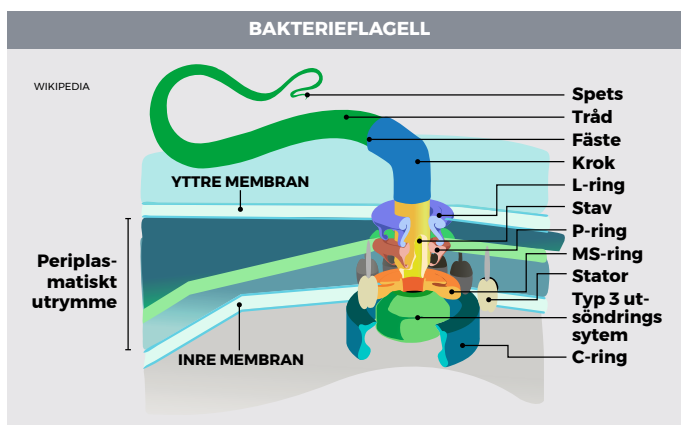
pande målet i sikte och arbetar sig successivt nedåt, sektion för sektion, och avslutar med detaljerna. Detsamma gäller de genetiska ritningarna/programmen, som är ofantligt mycket mer sinnrika än vad mänskliga ingenjörer kan åstadkomma. Evolutionen däremot arbetar bara med detaljer och behåller bra små förändringar medan dåliga väljs bort. Men utan framförhållning och mål kan det inte skapas några ritningar och inga genregulatoriska nätverk. För det krävs alltid intelligens. De genregulatoriska nätverken pekar därför mot dess skapare!

8. MÄNSKLIGHETENS KORTA HISTORIA ENLIGT GENETIKEN

DNA-jämförelser visar att samtliga jordens kvinnor härstammar från en och samma individ, ofta kallad "mitokondriska Eva". Hon anses bland evolutionister ha levat någonstans i Afrika för ungefär "150 000 år sedan". De dateringarna är emellertid baserade på äldre genetiska data och på förutsättningen att människor och schimpanser verkligen hade en gemensam urmoder som levde för 6 miljoner år sedan.

Modernare och mer tillförlitlig DNA-teknik visar att avståndet till både mitokondriska Eva och Y-kromosom-Adam är av storleksordningen 200–300 generationer. Vad det innebär räknat i år beror på vilken genomsnittsålder man hade när man fick barn, men en sak är klar – det handlar om några få tusen år – inte hundratusentals.

Genetiska data kan även användas för att rekonstruera mänsklighetens spridningsvägar, vilka visar sig stämma anmärkningsvärt väl med redogörelsen vi finner i 1 Mos 10 med ett spridningscentrum för människan beläget i Mellanöstern. Dessutom harmonierar de väl med resultat från studier av språkens historia. Det är med andra ord ingen överdrift att säga att genetiken idag är den bibeltroendes bästa vän.

Adam och Eva i Edens lustgård. Målning av Peter Wenzel, Vatikanmuseerna

9. NATURENS OBJEKTIVA SKÖNHETSDIMENSIONER

Kan skönhet ha någonting att säga oss när det gäller frågan om Gud? Skönhet är inte bara subjektiv, utan en verklig egenskap som kommer till oss i många skepnader, som till exempel:

- Färger, färgkombinationer och mönster.
- Former och ljud.
- Känselintryck, smaker och dofter.
- Sinnrikheter som strukturer och funktionalitet.
- Sanning och logik.
- Kärlek, omtanke, godhet, empati och närhet.
- Glädje, frid, trygghet och behovstillfredsställelse.

Skönhet är inte en psykologisk eller social konstruktion, utan en mångfacetterad egenskap som genomsyrar hela skapelsen och som på olika sätt utövar en stark attraktionskraft på många

levande varelser, inte minst oss människor. Vi har dessutom förmågan att själva skapa skönhet. Världens skönhetsaspekter är alldeles för starka och universella markörer för att kunna bortförklaras som godtyckliga biprodukter av en planlös evolution. Både dess bredd och dess intensitet kännetecknar livets design på alla dess nivåer. Det vittnar om en avsikt bakom skapelsen, ett uttryck för Skaparens vilja, trots att skapelsen också är märkt av syndafallets konsekvenser. Skönhet borde inte ens existera i en värld utan Gud. Ändå finns det skönhet, och inte nog med det – det är universellt erkänt och därtill en av de krafter som präglat mänskligheten fram till idag. Det bibliska perspektivet med en alltigenom god och vacker ursprunglig skapelse och med ett historiskt syndafall som förklaring till det imperfekta i den är därför minst sagt en högst relevant hypotes.⁸

NOTER

1. genesis.nu/faq/vad-anser-ni-talar-mest-skapelse teorin/ (Kortare: bit.ly/G32307)
2. Se: gardeborn.se/artiklar/varfor-ar-universum-sa-stort.html (bit.ly/G32316). Eller sök på Youtube på "finetuning of the universe". Googla också den "antropiska principen".
3. Se "livets ursprung": genesis.nu/magasin/tidigare-nummer/genesis-2019-1/ (bit.ly/G32308)
4. Se: genesis.nu/magasin/tidigare-nummer/genesis-2019-3/ (bit.ly/G32309) s. 34-36 samt genesis.nu/i/artiklar/fossilen-och-verkligheten/ (bit.ly/G32310)
5. I skrivande stund gav en googling på "convergent evolution" över 52 miljoner träffar, vilket talar sitt tydliga språk!
6. Se "Är evolutionsteorin bevisad?": genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2018-1/ (bit.ly/G32311) s. 28-31.
7. Se "Livets information": genesis.nu/magasin/tidigare-nummer/genesis-2019-4/ (bit.ly/G32312)
8. Läs mer här: genesis.nu/magasin/tidigare-nummer/genesis-2020-2/ (bit.ly/G32313)

Argument mot evolution

Texten är en något förkortad och reviderad version av en artikel av Anders Gärdeborn på Genesis webbplats¹

Här följer en lista över invändningar mot evolutionsläran. Alla argument är vetenskapliga och man behöver alltså inte vara "religiös" för att kritisera evolutionsläran. Evolutionsläran förkastas med fördel på sina egna vetenskapliga meriter. Många ateister hävdar att skapelsetroende avfärdar utvecklingsläran eftersom den inte stämmer med dessas religion. Men så enkelt kan man alltså inte vifta bort kritiken.

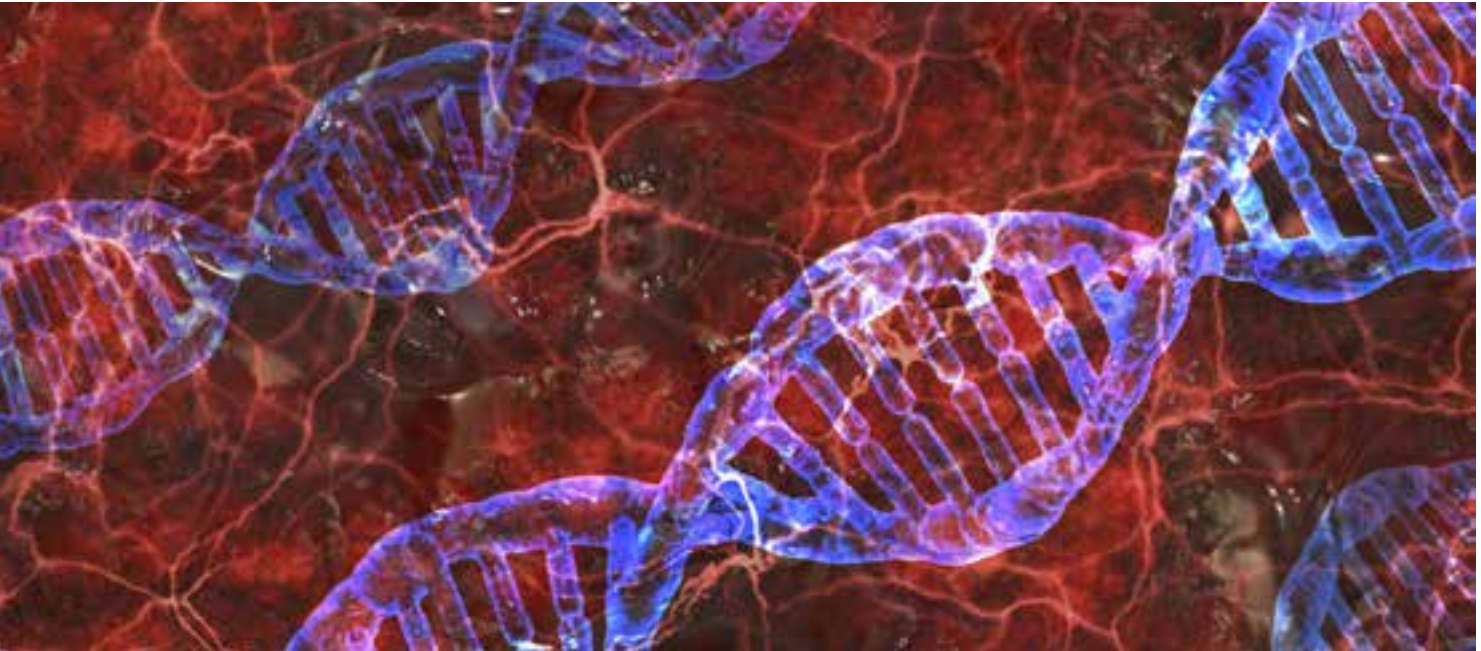
1. UPPBYGGNAD ELLER NEDBRYTNING?

All mänsklig erfarenhet säger att strukturer bryts ner med tiden. Bilar rostar, döda djur förmultnar, berg nöts ner (eroderar) och stjärnor släcknar. All vetenskap tar hänsyn till naturens nedbrytning, utom evolutionsläran. I evolutionsläran startar universum i en strukturlös singularitet och slutar med den mänskliga hjärnan. Evolutionister söker uppbyggnad. Naturen visar dock upp endast nedbrytning. Även våra gener bryts ner med tiden. Mutationer leder till devolution, dvs omvänd evolution. Artbildning minskar den genetiska potentialen, tvärtemot evolutionslärans behov av ökning. Mot all sådan mänsklig erfarenhet väljer dock evolutionisten att i stället tro på utveckling.

2. MUTATIONER ÄR I PRAKTIKEN ALLTID NEDBRYTANDE

Det finns goda skäl att betvivla att mutationer förmår skapa koder för nya strukturer och egenskaper. Vi undviker att utsätta oss för strålning och kemiska substanser som ökar risken för mutationer. De kan yttra sig i form av cancer eller medfödda defekter hos våra barn.

Fördelaktiga mutationer är ytterst sällsynta och inget tyder på att de förmår bygga vare sig nya strukturer eller funktioner. Ibland kan de bidra till organismers överlevnad men till priset av förlust av genetisk information. Evolutionen från

mikrob till människa kan därför inte bero på "fördelaktiga" mutationer när dessa i praktiken river ner och stänger av livets strukturer och funktioner.

3. SELEKTION UTARMAR

Levande organismer är utrustade med inbyggda system för miljöanpassning. Deras förmåga till mångfald, anpassningsförmåga och respons på sin omgivning är mycket större än vad som kan förklaras med evolutionära processer som mutationer och selektion.

Selektionen kan inte skapa någonting i sig själv, den kan bara välja bort individer som är påtagligt missanpassade till sina livsmiljöer. Principen är densamma som vid avel; från vargar har människan skapat pudlar och taxar genom att eliminera oönskade anlag ur populationerna genom selektion. Myntets baksida är att hundarna, till skillnad från vargen, inte överlever en vinter i det fria. Selektion specialiserar genom att utarma.

4. GENETIK

Den moderna genetikforskningen har avslöjat design i det genetiska materialet, långt mer fantastisk än någon hade kunnat ana. Kartläggningen av människans DNA-sekvens (HUGO-projektet) stod färdig 2003. Senare forskning (ENCODE-projektet) har studerat hur denna sekvens används som bärare av information och man har funnit de mest otroliga lösningar. Samma DNA-sekvens avläses inte bara en gång - som

bokstäverna i en bok - utan den kan avläsas i flera olika dimensioner. Den bär inte bara information, utan även meta-information, dvs information om information. Föreställningen att våra gener innehåller stora delar "skräp-DNA" har visat sig felaktig och därmed faller evolutionisternas argument att likheter i "skräp-DNA" mellan människor och schimpanser bevisar vårt gemensamma ursprung. I stället beror likheten på att vi har samma behov.

5. KAMBRISKA EXPLOSIONEN

Huvudgrupperna av djur och växter dyker upp plötsligt och samtidigt i ett berglager som kallas kambrium. I lagret under, prekambrium, finns mycket få fossil och de som finns är oftast encelliga och relativt enkla, typ bakterier och alger. Det komplexa livet uppenbarar sig alltså helt utan evolutionära föregångare. Det bara finns där, fullt "utvecklat" från början.

Trenden är så tydlig att kambriska explosionen också brukar kallas för biologins big bang. Och de organismer som uppträder plötsligt i kambrium är ingalunda enkla och okomplicerade. De idag utdöda trilobiterna hade t ex skal, segmenterad kropp, muskler, andningssystem, nervsystem, sammansatta ögon (kanske de mest komplexa någonsin) samt hjärta och blodcirkulationssystem. Alla dessa komplexa organ dyker upp fullt färdiga i det fossila materialet och utan föregående halvfabrikat. Ingen evolution så långt ögat når. ▶

FREEIMAGE

6. MULTIPLA UTVECKLINGSVÄGAR

Evolutionister menar att den likhet vi kan observera mellan biologiska grupper på olika nivåer beror på att de har samma ursprung. Detta bör förstås gälla oavsett vilken egenskap vi studerar. Idag kan man studera genetisk likhet och då anses schimpanser vara närmare släkt med människor än med orangutanger, som tidigare ansågs vara närmare släkt med schimpansen på morfologisk likhet.

Människan kan vara närmast släkt med babianen, råttan, rockan, ormen eller bönan beroende på vilka gener eller proteiner man studerar. Naturligtvis kan vi inte vara närmast släkt med alla dessa. Det hela visar att det är något fel på resonemanget. Därför kan det uppenbarligen finnas andra förklaringar till likheter än biologiskt släktskap. En gemensam design är en sådan.

NOT

1. genesis.nu/faq/vad-talar-mest-emot-evolutionsteorin/
(Kortare: bit.ly/G32339)

7. JORDENS ÅLDER

Evolutionsläran kräver att jorden är mycket gammal. Uniformism, dvs idén att jordens geologiska formationer är bildade av långsamma processer under långa tider, dominerar geologins synsätt. Jorden är dock full av tecken på katastrofism, det vill säga tanken att de geologiska formationerna är bildade snabbt under en eller flera stora katastrofer under jordens historia. Till dessa tecken hör hela den sedimentära kolumnen (som indikerar att den är bildad under en översvämningkatastrof) samt största delen av det fossila materialet (som tyder på plötslig, överraskande död och begravning). Dessutom finns gott om trovärdiga dateringsmetoder som pekar mot en ung jord.

8. KLASSISKA "BEVIS" FÖR EVOLUTION

Då evolutionsläran slog igenom som vetenskaplig teori argumenterades utifrån ett litet antal "bevis", vilka sedermera blivit klassiska. Samtliga dessa är dock idag kraftigt ifrågasatta, även bland evolutionister:

- Haeckels teckningar på embryon, som sades visa likheter mellan arter i tidiga fosterutvecklingsstadiet, var förfälskade.
- Björkmätarfjärilarna, som sades illustrera det naturliga urvalet genom deras färgers samvariation med björkstammar, visade sig inte alls hålla till på stammarna utan var nålade dit i ett försök att visa evolution "in action".
- Urfågeln (Archaeopteryx), som ansågs vara en mellanform mellan ödla och fågel, har visat sig vara en hundra procentig fågel.
- Pilt-downmänniskan, som skulle visa människans härstamning, var ett regelrätt bedrägeri.
- Likheter mellan extremiteterna hos olika ryggradsdjur har visat sig ha olika ritning (gener) vilket utesluter förklaringen gemensamt ursprung.
- Man har funnit funktion hos alla människans antaget rudimentära organ (som ansågs vara evolutionära rester och därför utan funktion).

Allt det som evolutionsteorin är uppbyggd på har idag fallit. Rester finns fortfarande kvar, inte minst i våra läroböcker. Men hela basen för den evolutionistiska argumentationen är undanryckt.

Undervisningstips!

UNSPASH

Alla lärare och ledare känner till det: Det är förhållandevis lätt att prata i allmänna termer om hur undervisning bör bedrivas och det är en helt annan att förverkliga det i praktiken. Många lärare efterlyser därför konkreta undervisningstips. Sådana är bra, och vi kommer i den här artikeln att ge ett antal sådana.

Men om en undervisning ska upplevas relevant av den som lyssnar krävs det också att läraren är medskapare så att eleverna inte upplever att han eller hon använder "lånade verktyg". Därför kommer vi att ge några exempel men också visa hur du som undervisar kan gå vidare och skapa eget material till undervisningen.

Syftet med de här tipsen är att de unga ska upptäcka hur relevant och trovärdig Bibeln är som ett historiskt dokument och hur överlägsen den världsbild är som baseras på en

radikal bibeltro, från dess första vers till dess sista. Speciellt i jämförelse med dem som dominerar det samhälle vi lever i (se artikeln *Vad har gått snett och varför?* på s. 13.).

Allra först ett generellt tips:

UNDVIK KLICHÉER!

Få saker kan isolera oss kristna från omgivningen så effektivt som ett internt språk, det som lite skämtsamt brukar kallas "kanaans tungomål". Ett språk fyllt av begrepp som vi kristna är väl förtrogna med och som använts så flitigt att vi vet precis vad de betyder och inte. Ord som "frälsning", "Guds Ord", "rättfärdig", "omvändelse", "förbön", "lärjungar", "upplevelser" och många andra är självklara för många av oss, men betyder någonting helt annat eller kanske ingenting för den som inte är invigd. Bara ett så vanligt ord som "tro" kan betyda någonting helt annat för en utomstående. Ordet förknippas som regel med ett subjektivt antagande baserat på någon form av känsla, vilket är långt ifrån vad biblisk tro innebär (se artikeln på s. 58).

Man kan kanske tycka att en sådan sak är obetydlig i sammanhanget, men vårt syfte är att bryta ner skiljemuren mellan den "religiösa världen" och den "verkliga världen" (läs under rubriken "Den stora krocken" på s. 16) och visa att andliga ting är en högst naturlig del av den verkliga världen. Därför behöver vi tala samma språk och så långt som möjligt använda oss av ord som alla vet vad de betyder. Träna dig därför på att använda vardagliga ord. I stället för "fräls" kan du till exempel säga "förlåten av Gud", i stället för Guds Ord kan du säga "gamla historiska dokument som finns samlade i Bibeln", i stället för "omvändelse" kan du säga "ändrat min gamla dåliga livsstil", "samtal med Gud" i stället för "bön", "lärlingar" i stället för "lärjungar", "erfarenheter" i stället för "upplevelser" och så vidare.

Poängen är förstås inte att du ska använda just de här förslagen, det kan finnas bättre, utan att du ska reflektera över ditt språk och hitta alternativa formuleringar som du känner dig bekväm med och som du vet att mottagaren inte missförstår. Då bidrar du faktiskt mer än du anar till att göra Bibeln och kristendomen relevant. Använder du religiös terminologi i kommunikationen med dem som inte tror förstärker du förställningen att kristendomen är någonting subjektivt, och du får vara beredd på att bli avfärdad som "religiös" med hela ►

den belastning av fördomar som det ordet har fått på grund av just den personens livserfarenheter. De kommer att lyssna lika uppmärksamt på dig som du själv gör på flygvärdinnan innan planet lyfter...

Fler tips...

STÄRK SKAPELSEINTUITIONEN

Att tro på en skapare är nedlagt i våra gener. Det är en intuition som aldrig lämnar en människa och som man kan välja att bejaka eller bekämpa. När ateistiska biologer som Richard Dawkins och Francis Crick hävdar att den biologiska världen präglas av "en illusion av design" så bekräftar de i praktiken att de själva befinner sig i en ojämn kamp mot skapelseintuitionen i sina hjärtan.

Evolutionister har länge funderat över hur det kan komma sig att människan förefaller vara obotligt religiös. Även den som säger sig vara ateist har en hållning till tillvaron som uppfyller de flesta krav på religion. Evolutionistens svar är att det inneburit en förhöjd "fitness" (överlevnadsvärde) att leva med någon form av religiös (van)föreställning och därför har de gener som kodar för denna tendens ansamlats under årmiljonerna och till slut fixerats i den mänskliga populationen.

Det finns naturligtvis en annan förklaring, nämligen att skapelseintuitionen är det som Predikaren avsåg (troligen kung Salomo) när han konstaterade att Gud "lagt evigheten i människornas hjärtan" (Pred 3:11).

En människa blir bara fri och lycklig när hon bejakar sin skapelseintuition. Det är din uppgift som barn- och ungdomspastor och förälder att nära den hos de unga du fått förtroendet att leda. Hur går det till?

1. Berätta för barnen eller ungdomarna om någonting finurligt i naturen, eller upptäck det tillsammans med hjälp av några lappar (förstoringsglas). Det räcker med något så banalt som att blåsa iväg frukterna på en maskros och titta på deras design där de svävar i luften. Eller en annan blomma eller en insekt – skapelsen är full av Guds design! I tidigare (och kommande) nummer av Genesis hittar du mängder av andra uppslag.¹ Betona hur suverän designen är och hur långsökt det är att naturen själv (vem är det, förresten?) skulle kunna designa någonting sådant.

2. Lägg sedan tre stenar på varandra. Fråga barnen vad de skulle tänka om de såg dessa tre stenar liggande på en gata eller en skogsstig. Du får många svar. Ingen av dem kommer att

föreslå att de hamnat där utan någon sorts avsikt. Fråga dem varför de tänker så och lyssna till deras svar.

3. Koppla ihop din finurlighet från naturen med de tre stenarna. Betona hur mycket säkrare vi kan vara på att Någon har skapat naturens finurligheter. Att chansen att de tre stenarna råkat hamna på varandra av en slump är mycket större än att naturens finurligheter skulle ha "råkat" uppstå.²

EVIDENSFÖRANKRA DIN UNDERVISNING

Ta varje lägligt tillfälle i akt för att verklighetsförankra det ämne eller bibelsammanhang som du undervisar eller berättar om. En sådan förankring kan ske på olika sätt: Det kan vara dina egna eller närståendes erfarenheter av fysiskt eller psykiskt helande, gudomlig vägledning eller annat. Men det är viktigt att dina exempel inte går lätt att avfärda som subjektiva och känslobaserade – då gör de faktiskt mer skada än nytta i det här sammanhanget. Det kan också vara naturvetenskaplig evidens från biologi, geologi, arkeologi eller andra vetenskaper som understryker historiciteten av det bibelsammanhang du behandlar. Använd dig av bra böcker och dagens moderna resurser för informationssökning. I nästa artikel ger vi några konkreta exempel på hur du kan gå till väga.

VISA HUR UNIK MÄNNISKAN ÄR

Både evolutionstroende och bibeltroende människor vet att människan är unik bland alla levande varelser. Det händer att de förstnämnda säger någonting annat, men med sina liv bekräftar de att de verkligen vet om det. Men hon är inte bara unik på samma sätt som en säl eller fiskmås är unik, utan på ett mycket djupare sätt: bara människan har en sådan anatomisk och intellektuell utrustning att hon har makt att råda över och påverka jordens framtid. Även om delfiner, kråkor och åttarmade bläckfiskar kan lösa problem, så skulle ingen av dem kunna ersätta människan i skapelsen. Det är egentligen inget man behöver diskutera. Men varför är det så? Evolutionisten menar att det är en ren tillfällighet (liksom allt annat), medan Bibeln säger att det beror på att Gud skapade människan

till uppdraget att bruka och ta hand om jorden med alla dess varelser. Vi har förstås misslyckats kapitalt med det, men poängen är att vi har vi kapaciteten till det.

Evolutionisten vill tona ner skillnaderna mellan oss

och ”andra djur”, som till exempel schimpanserna. Din uppgift är att visa de unga hur stora skillnaderna är. I vårt nummer 4-2022 med temat *Den unika människan* (som blir gratis läs- och nerladdningsbar från vår hemsida genesis.nu i december 2023) får du mängder med underlag för ditt samtal med barnen och ungdomarna. Ta väl vara på tillfället att betona att människan är Guds egen avbild. En av de mörkaste och mest destruktiva lögnerna som evolutionsteorin fört med sig är vanföreställningen att människan är ett djur (Läs Mats Moléns bok *När människan blev ett djur* – den finns att köpa i vår webbutik).

SKAPA ROLLSPEL, AV TYPEN: NÄR DU BLIR UTMANAD I DIN TRO / VAD SVARAR DU OM...?

Att förbereda de unga för kamraters och lärares invändningar mot tron är ett oerhört försummat område. Och handen på hjärtat – vet vi själva vad vi ska svara när någon i fikarummet på jobbet kläcker ur sig någonting i stil med:

- ”Jag fattar inte hur blögdä religiösa människor är när de tror på en god Gud när det ser ut som det gör i världen.”
- ”Jag hatar när kristna försöker pracka på andra sin tro. Var och en blir salig på sin tro.”
- ”Om Gud nu finns – vem skapade då Gud?”
- ”Du menar alltså att folk som inte råkar tro som du hamnar i helvetet!”
- ”Du har ingen rättighet att tvinga på andra din moral!”
- ”Vad har du för rättighet att påstå att någon annans religion är fel?”
- ”Kan Gud skapa en så stor sten att han inte orkar lyfta den?”
- ”Jag tror inte på Gud, jag tror på vetenskapen.”
- ”Människan är bara ett utvecklat djur.”
- ”Bibelns gud är en blodtörstig gud som beordrar barnamord. En sådan gud vill jag inte veta av.”
- ”Religion är den största källan till ondska. Religionskrig har skördat fler offer än alla andra krig tillsammans.”

Känner du dig trygg i sådana situationer? Grattis, i så fall kan du hoppa över det här avsnittet.

Dig som fortsatte läsa vill vi uppmuntra med att säga att det finns bra sätt att bemöta och besvara sådana här utmanande frågor och påståenden. Men det kräver lite övning och tålamod. Ett rollspel tillsammans med en kamrat i ledargänget eller cellgruppen – och sedan i konfirmand- eller ungdoms-

gruppen – kan göra dig betydligt mer avslappnad i sådana situationer. Frågor som faktiskt ibland kan vara ett desperat försök från din omgivning att få dig att dela din tro!

Låt oss ta ett enda exempel från listan här ovanför och se hur en dialog skulle kunna se ut:

– *Vad har du för rättighet att påstå att någon annans religion är fel?*

– Vad menar du med det?

– *Ni kristna menar ju att ni har rätt och alla andra har fel.*

– Menar du att det är fel att säga att någon annan har fel?

– *Ja, när det gäller religion.*

– Varför just religion?

– *För om religion kan man ingenting veta, det är bara saker man tror.*

– Så kan det säkert vara ibland, men min tro är grundad på evidens.

– *Vad menar du med det?*

– ...

Och härifrån får du tillfälle att berätta om evidensen för att Bibeln är trovärdig, dina argument för att Gud har skapat världen och dina egna erfarenheter tillsammans med Gud. Du har skapat en möjlighet att vittna om Jesus som du hade gått miste om ifall du inte hade offrat en stund på att öva!

Sådana här tänkta dialoger kan man själv fundera ut på sin kammare, men det kan vara mycket roligare att göra det tillsammans med en god vän. Då kan man växla om i rollen som skeptiker och kristen. När man får tunghäfta eller svarar något raljant kan man avbryta och diskutera vad man kunde ha sagt i stället.

Betydligt lättare är att ta hjälp av någon bra bok med konkreta exempel som man kan studera tillsammans. Ett sådant är Gregory Koukls bok *Vinnande taktik* eller Geisler/Tunnicliffes *Varför ska jag tro?* Du hittar en recension av den förstnämnda på sidan 57, och fler tips finns på sidan 51.

NOTER

1. Se till exempel nr 4-2019 om Livets information (bit.ly/G32318) eller 2-2021 om Biomimetik (bit.ly/G32319). Se även ett antal exempel i artikeln på s. 48 i nr 3-2018 Skolan och skapelsen (bit.ly/G32320).
2. En evolutionsbiolog som läser detta skulle säkert ha invändningen att vi bortser från det naturliga urvalets skapande förmåga. Men han eller hon glömmer i så fall att det naturliga urvalet ingenting kan skapa i sig självt. Det kan bara eliminera individer som bär på anlag som gör dem mindre väl anpassade för fortplantning. Så det är likväl slumpen (mutationer) som måste vara den skapande faktorn inom ramen för den naturalistiska världsbilden.

PIXABAY

Evidensförankra din undervisning

Vad kan vi göra för att undvika att barn och ungdomar uppfattar vår bibelundervisning som enbart berättelser? Här följer några råd och exempel. När du väl har förstått grundidén kan du själv fortsätta på samma väg.

1. Lär inte ut berättelser från Bibeln utan gör allt du kan för att de unga ska förstå att det snarare handlar om biblisk historia. Det gör du genom att hitta så många anknytningspunkter som möjligt till verkligheten. Berättar du om Samuels födelse och Hannas bön om en son hos prästen Eli vid tabernaklet i Shilo (1 Sam 1), så ta samtidigt tillfället i akt att berätta att arkeologerna funnit platsen där tabernaklet stod och att man kan besöka den om man reser till Israel. Visa på en karta var någonstans platsen ligger.

2. Om du undervisar om någonting ur Bibeln som du vet att kristendomsmotståndare skulle kritisera, så berätta det för de unga. Men presentera också ett genomtänkt svar på kritiken. Du behöver inte komma på det själv, det har andra säkert re-

dan gjort, men det kräver att du förbereder dig med lite research. Exempel hittar du i tabellen nedan.

3. Var praktisk och konkret. Försök alltid tillämpa de bibliska sammanhangen och principerna på de ungas egen verklighet och sammanhang, i skolan, hemma eller på fritiden. Tillåt inte att bibelberättelserna får leva "sitt eget liv".

4. Använd aldrig seriefigurliknande illustrationer. Skräckexemplet är Noas ark avbildad som en överbelamrad badbalja med giraffhalsar stickandes ut genom fönstren. Använd dig av så autentiska och naturtroga bilder som möjligt av arkeologiska fynd autentiska kartor etc.

Här följer några exempel på evidensförankring. >>

Läs/undervisa om	Evidensförankra genom att berätta att	Referenser
Skapelsen (1 Mos 1)	Jesus skapade de olika "slagen" av växter och djur med en förmåga till anpassning inom ramen för sina slag. Exemplifiera med alla olika hunddjur, alla olika kattdjur, alla olika änder etc som alla utgör exempel på variation inom varje slag. Berätta att detta ofta brukar missförstås som evolution, och att det är så de kommer att få lära sig om det i skolan.	Genesis nr 1, mar 2018 (bit.ly/G32321) Diverse bilder från internet på olika arter av djur som tillhör samma familj.
Människan (1 Mos 2)	Människan skapades annorlunda än alla djur eftersom bara hon fick uppdraget av Gud att ta hand om jorden. Betona hur bra det förklarar att det saknas motsvarigheter till mänsklig konst, litteratur, vetenskap, teknik, språk, matematik, andlighet bland andra biologiska varelser. Berätta att alla forskare idag är överens om att alla män på jorden härstammar från en enda man, och att alla kvinnor härstammar från en enda kvinna. Och att de levde för några tusen år sedan - inte miljontals.	Genesis nr 4, dec 2022 (bit.ly/G32322 - tillgänglig från 1 dec 2023)
Syndafallet (1 Mos 3)	På samma gång som skapelsen är fantastisk och vacker, så är den också defekt och fylld med lidande och död. Vi själva mår ofta dåligt för att vi gör, säger och tänker saker som vi egentligen inte vill. Berätta att det inte finns någonting som tyder på att djur och växter mår dåligt av den anledningen. Det är unikt för oss människor. Det var de första människorna som syndade och vi har ärvt de problem det skapade. Men Jesus förlåter våra synder när vi ber honom uppriktigt om det. Därför kan vi se fram mot en värld utan synd, död och lidande.	Aktuell nyhetsrapportering Vittnesbörd om förvandlade människoliv Bildexempel på naturens skönhet, men också bilder som visar miljöförstöring, krig och andra negativa saker som illustrerar hur stor del människan har i världens lidande
Den globala översvämningen - syndafloden (1 Mos 6-9)	Bergen vittnar om att den har inträffat. De högsta bergen på jorden är fyllda med fossil av snäckor, musslor, bläckfiskar och andra marina djur. Visa bilder på olika fossil och berätta att de allra flesta drunknade och begravdes under syndafloden. Berätta att fossil kräver snabb, begravning under katastrofiska omständigheter, annars ruttar de döda djuren och växterna bort. Berätta om alla hundratals berättelser i folklöre från olika delar av världen som bekräftar Bibeln. Betona att bergen före syndafloden var mycket lägre än nutidens. Använd ordet "dokumentation" i stället för "berättelse" när du undervisar om syndafloden, eftersom texten anger många detaljerade händelser och tidsangivelser. Berätta att modern genetik har visat att de flesta djur också har "urmödrar" som levde samtidigt som de första människorna.	Genesis nr 4, dec 2020 (bit.ly/G22306) Genesis nr 1, mar 2021 (bit.ly/G32333)
Nationernas släkttavla (1 Mos 10)	I princip alla namn på städer, länder och folk som omnämns i kap 10 har bekräftats i form av utombibliska dokument. Det finns många gamla släkttavlor i olika länder som bekräftar den som finns i Bibeln.	Genesis nr 1 mar 2021 (bit.ly/G32323) After the Flood av Bill Cooper https://ukstore.creation.com/product/848-after-the-flood-2nd-ed (bit.ly/G32324)
Händelserna vid Babel (1 Mos 11:1-8)	Det finns ett begränsat antal olika språkfamiljer (idag ca 160, men antalet minskar över tid), men att de sinsemellan är så olika att det inte går att rekonstruera något "urspråk". Det verkar som att grundspråken uppkommit oberoende av varandra. Berätta att det stämmer med det som står i Bibeln.	Genesis nr 1 mar 2021 (bit.ly/G32323)
Bibelns olika berättelser	Arkeologerna har bekräftat en stor andel av de platser och personer som Bibeln omnämner, som till exempel Abraham och hans grav i Makpela i dagens Hebron, ruinerna av Jeriko, Sodom och Gomorra, Hiskias tunnel, gammaltestamentliga folkslag, Shilo där arken stod, synagogan och Petrus hus i Kafarnaum, Siloam och Betesdadammarna i Jerusalems gamla stad etc. Samma sorts mirakel och helanden som Jesus och hans lärjungar gjorde sker som svar på bön ännu idag!	En mängd källor, som till exempel: https://sv.wikipedia.org/wiki/Makpelagrottan (bit.ly/G32325) https://creation.com/gericho-archaeology (bit.ly/G32326) https://answersingenesis.org/archaeology/does-archaeology-support-the-bible/ (bit.ly/G32327) https://creation.com/en/topics/history/archaeology (bit.ly/G32328) Har du själv upplevt ett gudomligt helande eller beskydd? Berätta om de mirakel du eller vänner varit med om. Eller referera till trovärdiga böcker som du läst. Är någon av barnen eller ungdomarna sjuka eller har ont? Be för dem och låt Jesus själv demonstrera att Han lever!

PIXABAY

GUDSTJÄNST-TIPS: **Skapelse- glimtar**

Det är naturligtvis inte bara barn och ungdomar som har rätt att få veta om all den evidens som finns för att Gud har skapat världen och hur trovärdig Bibeln är i allt som den uttalar sig om. Det är en rättighet för alla åldrar. Många i församlingen vet ingenting om sådana saker och deras tro skulle få en injektion med nytt liv om de fick reda på det.

Kanske är du pastor eller ungdomsledare i din församling – då är det här någonting du själv kan göra eller delegera till någon intresserad. Eller så är du en helt ”vanlig” församlingsmedlem som tycker att frågan är viktig – då kan du prata med din pastor om du inte skulle kunna få fem minuter på dig i samband med en gudstjänst att berätta för församlingen om någonting från naturen som stärker tron på Gud. Pastorer älskar engagerade församlingsmedlemmar, så chansen är stor att han eller hon kommer att tacka ja till erbjudandet. I annat fall kan du ju alltid passa på om ni har någon gudstjänst där ordet är fritt. Tips hittar du längre ner i artikeln.

Ta god tid att förbereda dig. Välj ut en eller ett par (helst inte fler) fina bilder och lägg i en PowerPoint-presentation (eller be något barn eller barnbarn hjälpa dig ;). Berätta om vilken fantastisk design som finns i naturen och om hur det vittnar om den store Designern – Jesus Kristus (Kol 1, Heb 1). Ju bättre du förbereder dig, och ju kortare tid din lilla ”föreläsning” tar, desto större är chansen att det kan bli fler gånger. Varför inte

en gång i månaden eller rent av oftare än så? Bilder förstärker det muntliga budskapet. På lite sikt kan du få vara med och påverka hela din församling – och kanske även din pastor – till en mer frimodig tro på Gud som skapare.

Är du med som ledare i någon barn- eller ungdomsgrupp i din kyrka är chanserna som regel ännu större. Fråga din föreståndare om inte ett par barn eller ungdomar skulle kunna få fem minuter till förfogande i början av söndagens gudstjänster. Berätta att de vill presentera något som visar på Guds suveräna design (och vad gör inte det!) och som illustrerar hur fattig den naturalistiska världsbilden är som vill få oss att tro att skapelsen är ett resultat av oplanerade tillfälligheter. (Om barnen nämner något om det där sista är det inte lika känsligt som om du som vuxen skulle antyda att du är kritisk till evolutionen).

När ni möts i söndagsskolan eller ungdomsgruppen kan ni bilda en liten arbetsgrupp som planerar för nästa 5-minutare. Ni sätter er och bläddrar i några nummer av Genesis (för visst har ni väl en prenumeration till kyrkan!) eller tittar på någon bra kort video (det finns några tips i artikeln på sidan 50) och väljer ut något ni känner för. Skapa en kort bildpresentation. Öva. Presentera. Voilà.

För att underlätta för er att komma i gång finns några korta exempel här nedanför.

Alternativet till att hålla ett eget miniföredrag är att visa en kort youtubevideo eller ett lämpligt klipp ur en längre video (se länktipsen på sidan 50). Då räcker det att du kort presenterar vad det kommer att handla om. Som regel kräver det engelsk-kunnig publik eftersom få youtubevideor är textade till svenska, men nu för tiden är det sällan något större problem.

EXEMPEL PÅ "FEMMINUTARE"

1. PÅFÅGELÖGAT

Visst har du lagt märke till fjärilen med ögon på vingarna – påfågelögat? Visst är den vacker! Den tänkte jag säga nåt litet om, som jag själv tycker är väldigt häftigt.

När de sitter med vingarna ihopslagna så syns de inte om de sitter på en sten eller träbit, för undersidan på vingarna är gråspräckliga. Men känner de sig hotade av en fågel, så faller de ut vingarna så att ovansidorna blir synliga. Då stirrar två rovfågel- eller kattögon på fågeln så den blir vettskrämd, eller i alla fall lite förvirrad så att fjärilen kan flyga iväg.

Men det var egentligen inte det jag skulle säga. Utan det här: Visste du att de här ögonen är digitalbilder?

En digitalbild har ju pixlar. Ju fler pixlar desto bättre bildkvalitet. Tar man fram luppen så ser man att ögonbilden är sammansatt av pyttesmå fjäll, vart och ett med sin speciella färgnyans.

GÖRAN SCHMIDT

Det som är så coolt med det här är att när fjärilen monteras ihop i sin puppa, så måste det där programmet som styr hela monteringen – alltså DNA:t – ha ett speciellt recept för formen och färgnyansen på varje enskilt vingfjäll. Men inte nog med det – dessutom måste programmet tala om *var någonstans* på vingarna som varje enskilt fjäll ska sitta, alltså x-koordinat och y-koordinat. Och sen se till att de verkligen hamnar där också! Fattar du hur mycket information det ligger bakom de där ögonfläckarna som man aldrig tänker på.

Det skulle ta en bra stund för en datorprogrammerare att skriva den programkoden! Och han eller hon måste hela tiden ha målbilden klar för sig och jobba mot den. Fjärilar som jobbar med programmering och digitalbilder alltså – Ibland måste man nog tillåta sig att tvivla på slumpen lite grand... :)

2. APOLLO 8

Året var 1968 och juldagsmorgon glimmade som allra bäst när rymdfarkosten Apollo 8 kom fram till månen. Den färdades nio varv runt månen och skickade tillbaka unika TV-bilder av planeten månen till jorden. Detta blev världens dittills mest sedda TV-sändning.

En av astronauterna, Frank Borman, fick då instruktioner från NASA att säga något passande från månen som en hälsning till invånarna på jorden. Han valde då att tillsammans med den övriga besättningen läsa de tio första verserna i Bibelns skapelseberättelse.

Men ateistiska organisationer i USA gillade inte detta. De stämde därför NASA för att de läste bibelverser från en månfarkost som var finansierad med skattemedel. Efter en snabbtredning lade USA:s högsta domstol dock ner ärendet, eftersom månen inte ingick i deras ansvarsområde. ►

WIKIPEDIA

PIXABAY

Frank Borman berättar att deras bibelläsning väckte en del bittra känslor: "En kvinna i synnerhet startade en kampanj för att få till stånd ett förbud för astronauter att uttrycka sina uppfattningar på det här sättet. Hon fick också en del efterföljare som stödde henne och det kom in 34 brev med liknande klagomål. Men intressant nog kom det samtidigt in nära 100 000 andra brev från människor som uttryckte sin uppskattning för bibelläsningen från rymden." Visst var det en passande text att läsa inför miljoner nyfikna TV-tittare över hela världen:

"I början skapade Gud himmel och jord. Jorden var öde och tom och en gudsvind svepte fram över vattnet. Gud sade: 'Ljus bli till!' Och ljuset blev till." (1 Mos 1:1-3).

Det finns också en annan skapelseberättelse som våra barn får lära sig i skolan. Den lyder:

"I början fanns ingenting. Av en ren slump blev plötsligt ingenting någonting, ja allt – helt av sig själv. Utan att någon ville det, utan något syfte eller mål blev allt till. Utan att någon sa något, utan att någon gjorde något, bara som en enda stor lyckoträff uppstod universum för 14 miljarder år sedan, och 10 miljarder år senare tändes livet helt på egen hand, och här sitter vi nu".

Är denna alternativa skapelseberättelse faktabaserad eller byggd på spekulation och fantasier? Ja, vad tror ni?

3. ELD

[Tänder ett ljus] Vi tar ganska många saker för självklara. Som till exempel det här att tända ett stearinljus. Vad är det för konstigt med det, undrar ni kanske?

Jo för jorden råkar ha precis rätt syrgasmängd i atmosfären för att den ska kunna upprätthålla en låga. Det är 21 procent. Var det uppemot 30 procent så skulle saker börja självantända, och skulle det vara ner mot 15 procent så skulle det inte brinna alls. Vilken tur att jorden har syre som vi kan andas och samtidigt kunna göra upp eld.

Syrgas i de mängderna är beroende av hur stor en planet är. Det visar sig att en stenplanet av jordens storlek är den enda sorts planet där det är möjligt. Mindre planeter orkar som regel inte hålla kvar någon atmosfär alls. Betydligt större planeter håller kvar väte som skulle göra atmosfären explosiv. Merkurius och Mars har nästan ingen atmosfär alls, Venus har en enormt tjock atmosfär men den består i stort sett bara av koldioxid med moln av svavelsyra som sveper förbi.

Om jorden hade varit dubbelt så stor skulle gravitationen ha varit åtta gånger så stark och om vi väger 80 kg idag så hade man i så fall vägt 640 kg och då hade inte kroppen orkat bära oss och vi hade inte orkat samla ved till bränsle att värma oss med.

Vi människor är den enda biologiska varelse som är intelligent nog och har en kroppsbyggnad som möjliggör att

kunna göra upp eld och hantera den. På så vis kan vi tillaga vår mat och göra det lättare för oss att tillgodogöra oss näringsämnen i den. Och för att värma oss när det är kallt.

Vore vi stora som myror hade vi aldrig kunnat det. Men nu har vi precis rätt storlek för att göra det.

Vi reflekterar aldrig över hur avgörande det är att jorden och vi har just de här egenskaperna. För att kunna tillverka metaller och glas och keramik så behövs det temperaturer på en bra bit över 1000 grader. Det förutsätter att det finns vedartade växter som ger upphov till kol, för en vanlig brasa kan inte ge så höga temperaturer som behövs.

Utan glas inga mikroskop, inga teleskop, inga fönsterrutor, ingen kemisk industri, ingen plast...

Utan metaller inga bilar, inga mobiltelefoner, inga flygplan, inga datorer, inga TV-apparater, inga tryckpressar och därmed inga böcker eller tidningar, inga glödlampor, ingen elektricitet, ingen vetenskap.... Name-it

Vilken "tur" – lagom syre i luften, rätt sorts växtmaterial, rätt storlek och konstruktion på människan och på jorden vi lever på. Därför kan vi hantera elden, därför har vi en kultur, därför sitter vi här just nu med en ljudanläggning och allt annat..

En tillfällighet? Nej tusen. Och då är det ingen tillfällighet. Då heter det Guds omsorg och ingenting annat, och det bör vi tacka Honom för.

Gör det när du tänder ett lyktljus eller en lampa i kväll. Det tänker i alla fall jag göra!

JENS TEICHMANN PIXABAY

4. ÄNDAMÅLSENLIG FEEDBACK

Att huden blir brun när man solar och att blodet lever sig och att det slutar att blöda om man skär sig är exempel på väldigt ändamålsenliga saker som händer i kroppen.

Men det finns HUR många liknande saker som helst om man tänker efter. Bara en sån grej som när man hugger ved. Efter ett par dar har man valkar i händerna. Ja, än sen då?

Men hallå – det förutsätter att kroppen reagerar på ett smart sätt. Alltså: ökad friktion på huden ger signal till hudcellerna att börja dela sig snabbare just där. Det där med celldelning är en väldigt finreglerad process, för okontrollerad celldelning är samma som cancer. Det här styrs alltså av kontrollsystem i DNA som ser till att det bara tillverkas valkar när det behövs.

Det liknar vad som händer när man har blött mycket eller donerar blod, då startar en kedja med reaktioner i kroppen med hormoner som stimulerar tillverkningen av röda blodkroppar i benmärgen för att kompensera för blodförlusten.

GÖRAN SCHMIDT

I alla de här fallen är det så kallade *receptorer* i kroppen som sänder elektriska nervimpulser som startar en kedja av lämpliga processer i kroppen.

När elektronikingenjörer konstruerar olika tekniska prylar så använder de sensorer. Sensorerna ser till att det blir en elektrisk impuls. Den måste sedan tolkas genom en så kallad algoritm, alltså en intelligent designad överenskommelse, typ Om ström så gör det där. Till exempel en sån där rörelsedetektor man kan ha utanför huset: Om rörelse så tänd lampan, Om ingen rörelse i 60 sekunder – släck lampan.

Fattar ni vad många smarta algoritmer det finns i kroppen hos oss, hos djur och växter. De är också smart konstruerade. Tänk om man hade solat och fått valkar bakom öronen, eller huggit ved och sen märker man att det börjar växa hår på näsan. Det hade inte varit något vidare, eller hur!

Allt sånt här pekar på vilken enormt smart Ingenjör det finns bakom livet – Gud!

Fler sådana här miniföredrag finns samlade på Genesis hemsida på adressen: <https://genesis.nu/video/tips-for-gudstjanst/> (kortare: bit.ly/G32340).

CHIL VERA PIXABAY

En skapare – ok, men Jesus?

Det är en sak att argumentera för att det finns en skapare – en annan att förklara vad Jesus har med saken att göra. Vi måste inte till varje pris komma "ända fram" till Jesus i alla våra möten med människor, men det är ändå bra att ha en plan för det, eftersom en del av dem vi kommer att möta är mogna för Guds Rike.

För människor som inte har någon förkunskap om kristen tro – vilket som bekant blivit mycket vanligt i dagens Sverige – tror vi att frågan om Bibelns trovärdighet utgör en viktig bro från skapelsen till Jesus. Hur kan man då på en kort stund ge goda skäl för det? Här är några förslag:

1. Alla tecken på design vi ser i naturen visar att det finns en Gud. Den Guden måste vara oändligt stor och oändligt vis med tanke på allt som universum innehåller. Eftersom den Guden skapat intelligenta varelser som dig och mig med våra

egna personligheter, måste Skaparen också vara en intelligent personlighet. Lagen om orsak och verkan kräver det eftersom ingen verkan kan vara större än sin orsak. Vi får mat och mediciner och kläder och allt vi verkligen behöver från Guds natur – det visar på hans omsorg och kärlek. Alla de här egenskaperna stämmer överens med hur Bibeln och Jesus beskriver Gud, som en kärleksfull Far som vet allt och har sådan ofattbar makt att Han är värd vår djupaste respekt

2. Våra genetiker är överens om att alla nutida kvinnor härstammar från en enda kvinna, "mitokondriska Eva", och att alla män härstammar från en enda man, "Y-kromosom-Adam". Det stämmer väl med det vi kan läsa om i Bibeln. Dessutom är populationsgenetiker överens om att vår arvs massa ansamlar skadliga mutationer i så snabb takt att människan som art omöjligt kan vara ens hundratusentals år gammal. Det är anledningen till att evolutionsgenetikern Alexey S. Kondrashov utbrast: "Varför är vi inte döda hundra gånger om?"¹

3. Idag hittar man rester av bindväv, muskler, blodkärl, blodceller och till och med DNA från dinosaurier, till exempel Tyrannosaurus rex. Det sägs att de levde minst 65 miljoner år före mänskliga varelser, men kemin tillåter inte att sådana material kan ha bevarats under miljontals år. Möjligt tusentals. Och om dinosauriebenen bara är tusentals år gamla, så kan ju knappast de berglager som de påträffas i ha bildats för miljoner år sedan heller? Det tycks som om dinosaurier och människor kan ha levt samtidigt. Kan det vara därför det finns så många draklegender i många av jordens kulturer? Och många avbildningar av dinosaurier (drakar) från medeltiden i olika delar av världen? Enligt Bibeln skapades jorden, alla växter, djur och människor för bara några tusen år sedan. Även dinosaurier (se Genesis nr 2, juni 2023). Så den här evidensen stöder faktiskt Bibeln snarare än evolutionsteorin.

4. Vi människor håller på att förstöra vår vackra värld. Varför? Är det inte märkligt och nästintill onaturligt med tanke på hur intelligenta vi människor är? Vad beror det på att människan tycks vara den enda biologiska varelse som till sin natur är djupt kluven? Vi vet så väl vad som är rätt och sant men ändå är det så svårt att leva därefter. Det bibliska svaret är att detta moralisk-etiska funktionshinder är en konsekvens av att människan sedan början har valt att strunta i Guds vilja för sitt liv för att i stället gå sin egen väg, det som kallas "syndafallet". Världen ser idag ut som den gör på grund av vår oförmåga att utföra vårt gudagivna uppdrag att vårda och förvalta jorden och dess

resurser. Berätta att du själv tycker att det är en rimlig förklaring till människans unika kluvenhet. Fråga om personen tycker att det finns någon evolutionär förklaring som verkar rimligare

5. Men det är inte slutet på historien! Säg någonting i stil med: Det jag kommer att säga nu kan låta lite klichéaktigt, men du ska veta att i det ligger en kraft som bevisligen kan ge ett helt nytt liv till både kriminella, tunga missbrukare och helt vanliga människor som du och jag.

BUDSKAPET OM JESUS

Här följer en kortfattad beskrivning av evangeliet med lite vardagliga ord:

Eftersom Gud älskar sin värld och oss så mycket bestämde Han en plan för att rädda både oss och världen. Han sände sin egen Son, Jesus, som en människa till jorden. Han är den enda människa i världshistorien som har levt ett liv helt utan synd. Honom torterade man och dödade på det mest vidriga sätt. Men på grund av att Jesus var helt utan synd gjorde Gud honom levande igen. Det brukar till och med sägas att hans uppståndelse förmodligen är världens mest välbekräftade historiska händelse, bland annat på grund av alla ögonvittnen. De bevisade att de verkligen var övertygade om hans uppståndelse genom att vara beredda att hellre dö martyrdöden än att förneka vad de sett med sina ögon.

Och Gud har bestämt att just Jesus en dag ska döma världen, dig och mig och alla andra människor. Han har i sin kärlek bestämt att trots att vi alla har gjort och sagt och tänkt hemska saker, så blir vi förlåtna och får ett evigt liv när vi väljer att tro att Jesus led och dog oskyldig i vårt ställe. Men det förutsätter att vi är beredda att göra upp med, och förändra, det som vi vet är fel i våra liv. Är vi det?

Vår kärlek till våra egna barn är densamma oavsett om de lyckas eller misslyckas i livet. Vi älskar dem för att de är våra barn, och vi är alltid beredda att förlåta dem när de uppriktigt ångrar dumma saker de gjort. Det ger en glimt av Guds kärlek till oss mitt i vår brustenhets. Han är också alltid beredd att förlåta och adoptera oss till sina egna barn genom tron på hans Son, Jesus, utan att vi förtjänar det. Vi kan veta att detta är sant eftersom Bibeln är Guds eget Ord och bevisad trovärdig från början till slut.

NOT

¹ Se <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022519385701671> (bit.ly/G32338)

Länkskaffereri

För att vara relevanta i våra samtal med vänner och arbetskamrater och som ledare i kristen verksamhet behöver vi vara uppdaterade. Den främsta anledningen till det är att den kristna tron i sig är trovärdig, och då är det vår plikt att framställa den sådan inför dem som inte tror. Dessutom vill vi naturligtvis själva vara relevanta – vi gör ju knappast himmelriket en tjänst om vi sprider ogenomtänkta eller osanna föreställningar som passerat bäst-före-datum för årtionden sedan.

Vi gör vårt bästa i Genesisredaktionen för att presentera information som vi vet håller måttet, och i fall där vi känner minsta osäkerhet brukar vi praktiskt taget alltid markera det på olika sätt, som exempelvis med ord som "kanske", "förmodligen", "så långt vi vet idag" och liknande. Men utrymmet medger sällan några längre redogörelser och motiveringar och därför hänvisar vi ofta till källor där läsaren kan fördjupa sig. Skapelsefrågan spänner över enormt många vetenskapliga fält, och som lekman kan man omöjligen vara expert inom alla områden. Det är därför mycket viktigt att källorna är pålitliga.

Vi har märkt att det är en tydlig skillnad mot bara för några år sedan när man söker skapelserelaterad information på sökmotorer som Google och liknande. Sådana sökresultat filtreras bort och hamnar numera ofta väldigt långt ner i söklistorerna. Det är uppenbarligen Någon som "skydda oss" från sanningen om vårt ursprung.

Desto viktigare är det att känna till adresserna till de bästa sajterna för information, videor och annat undervisningsmaterial. Vi har därför samlat ett antal sådana här. Använd dem. Gå till Sök-rutan som finns på sajterna och skriv in det ämne du vill veta mer om. När du väl har hittat en intressant artikel kan du bara ställa markören någonstans på sidan, klicka på höger musknapp och välja alternativet "Översätt till svenska" så får du helt okej översättningar på någon sekund. Såvida du inte är bekväm med originalspråket förstås.

KREATIONISTFÖRENINGAR -ORGANISATIONER Skandinavien

- Genesis: Vår egen webbplats med bland annat nerladdningsbara tidigare nummer av magasinet): genesis.nu
- Origo: En norsk-dansk skapelseförening: origonorge.no, skabelse.dk
- Skaper: En nyare norsk skapelseförening: skaper.no
- Luominen: Våra finska kollegor: luominen.fi

Övriga världen

- Answers In Genesis: answersingenesis.org
- Creation Ministries International: creation.com
- Institute for Creation Research: icr.org
- Creation Research Society: creationresearch.org
- Studiengemeinschaft Wort und Wissen: wort-und-wissen.org

ANDRA ORGANISATIONER OCH WEBBPLATSER Nätverket intelligent design (ID)

- IntelligentDesign: intelligentdesign.org
- Evolution News: evolutionnews.org
- Bio-Complexity: bio-complexity.org
- ID The Future: idthefuture.com
- Discovery Institute: discovery.org. Den norska grenen finns på biocosmos.no

Personliga hemsidor

- Anders Gärdeborn: gardeborn.se
- Mats Molén: matmolén.se
- Krister Renard: gluefox.com
- Göran Schmidt (Genesis ordförande): gschmidt.se

VIDEOR OCH PODDAR

Videor och poddar når du via alla de stora skapelsesajternas media-flikar och via personliga hemsidor. Här följer först ett par länkar till svenskt material och därefter annat bra engelskspråkigt sådant:

- Youtubekanalerna Genesisverige – undervisningsvideor, webinarier m m: youtube.com/GenesisSverige
- Genesispodden – radiointervjuer i olika skapelserelaterade ämnen: t ex <https://poddtoppen.se/podcast/1492055167/genesis-podden-tro-och-vetenskap> (Kortare: bit.ly/G32329)
- Bra videor finns även på: intelligentdesign.org idthefuture.com
- Johannes 10-projektet (Discovery Institute) – korta fina skapelserelaterade videor: thejohn1010project.com
- Videor om apologetik och Intelligent Design finns på <http://www.arn.org/news-videos/videos-os.html> (bit.ly/G32336)
- Debatter specifikt på temat "Uppstod Jesus från de döda?" finns på <https://www.risenjesus.com/category/videos/debates> (bit.ly/G32335)

MUSEER

- Den förhistoriska världen, Umeå: www.dinosaurier.nu
- Ark Encounter, Williamstown, Kentucky, USA: arkencounter.com

SPECIELLT FÖR BARN

- Youtubekanalerna GospelSam (bland annat två avsnitt om skapelsen): youtube.com/@Sheriff777
- The Answers Book for Kids, 1-8: answersingenesis.org/store/product/answers-book-for-kids-complete-set/ (bit.ly/G32337)

Boktips

Böcker på svenska som presenterar grundläggande fakta om skapelsetron och kritiska argument mot evolutionsläran. Många av böckerna finns tillgängliga på Genesis nätbokhandel.

SIGNATUREN I CELLEN

Stephen Meyer (Timoteus förlag, 2022).

Med Signaturen i Cellen presenterar Stephen C. Meyer ett litet mästerverk: Från den mystiska livskraften via ursoppan och DNA-molekylen upptäckt fram till kemisk evolution, slumphy-potesen, intelligent design med mera, guidar Stephen C. Meyer oss genom forskningen kring "livets uppkomst".

VARFÖR TROR INTE ALLA PÅ DARWIN?

Johnny Bergman (Timoteus förlag, 2020).

Medvetet eller omedvetet talas det inget om de svagheter och brister som visat sig finnas i teorin om en evolution. Författaren tar chansen att sticka hål på den vanliga uppfattningen att livets uppkomst och påstådda evolution är bevisad utom allt rimligt tvivel. Flera exempel ges på obekväma sanningar som aldrig nämns om i TV, radio och skolans läroböcker.

GUDS VÄRLD

Andreas Årikstad (Timoteus förlag, 2022).

En bok som lättfattligt presenterar den bibliska världsbilden. Boken belyser skapelse, vetenskap och tro och tar upp aktuella samhällsfrågor. Utmärkt för konfirmander och ungdomsgrupper. I "Guds värld" integreras hela Bibelns budskap på ett elegant och lättförståeligt sätt med modern naturvetenskap. Här beskrivs den värld som Gud skapade, men som idag bara speglar spillrorna av originalet.

DET KAN INTE BARA HA HÄNT

Lawrence O. Richards (Pärulan förlag, 2013).

Blev jorden till genom Big Bang, en kosmisk explosion? Står vetenskapen i strid med Bibeln? Vad hände med dinosaurierna? Utvecklades vi från apor? Boken ger en fascinerande inblick i Guds fantastiska verk och presenterar fängslande bevis för att Gud skapade universum och allt levande som finns till.

I BÖRJAN SKAPADE GUD

Antologi (Sjöbergs Förlag, 2019).

I den här antologin hittar du stöd för Bibelns påstående att Gud skapade allt, baserat på vetenskapliga rön inom geologi, biologi, kemi, fysiologi, kosmologi. Vetenskapens nya upptäckter avslöjar en intelligent designad skapelse och visar varför jorden är så perfekt anpassad för att liv ska kunna existera i vårt universum.

VÅRT URSPRUNG

Mats Molén (XP Media, 2018).

Den evolutionistiska historieskrivningen baseras på källor som geovetaren Mats Molén undersöker närmare i den här väldokumenterade boken. Hans källkritik är ibland så skarp att man inte skall bli förvånad över att boken emellanåt väcker starka känslor. Boken rör ju vid vår världsbild. En världsbild där evolutionsläran, för många, utgör en av grundbultarna. Ny och omarbetad femte upplaga.

LEDANDE TYSK
PALEONTOLOG UPPTÄCKTE:

Darwin vägde för lätt!

Av Johnny Bergman

För några år sedan fick Günter Bechly det förtroende-fulla uppdraget att bli projektledare för en specialutställning om evolution vid tyska statens naturhistoriska museum i Stuttgart. Syftet var att fira de dubbla händelserna med 200-årsminnet av Darwins födelse och 150-årsdagen av publiceringen av Darwins bok. Bechly var en framstående tysk paleontolog (fossilexpert), som i många år varit en av de ledande evolutionisterna i Tyskland. Med stor glädje tackade han ja till uppdraget att få arrangera stadens Darwinjubileum.

En av montrarna i utställningen innehöll en vågskål som uppvisade ett dussintal darwinkritiska böcker i den ena vågskålen och Darwins egen bok *Om arternas uppkomst* (1859) i den andra.

För att visa på tyngden i Darwins argument lade man dit en extra vikt i vågskålen med Darwins bok så att kreationistböckerna åkte högt upp i luften. Detta var ett kraftfullt sätt att tydligt visa att alla försök att motbevisa Darwins teori bara var fantasifulle luftslott och inget av värde och vikt.

Flera olika museimontrar skapades för att visa att den darwinistiska förklaringsmodellen nu hade besegrat vår tidigare okunnighet och vidskepelse. För att ge ett exempel på den kvarvarande vidskepelsen hos de som fortfarande höll fast vid sina förlegade myter, bestämde sig Günter för att köpa in några antidarwinistiska böcker för att misskreditera dem inför besökarna.

Genom detta ville han visa att vetenskapen inte har någon rädsla för varken kritik eller vidskepelse. Allt sådant har redan för länge sedan avfärdats och vetenskapen segrat.

NYFIKENHETEN TOG ÖVERHANDEN

Det var bara ett litet problem. Günter gjorde misstaget att låta nyfikenheten ta överhanden. Innan han slutgiltigt ar-

Günter Bechly började smygläsa i kreationistböckerna som låg i den ena vågskålen på Darwinutställningen vid Stuttgartmuseumet.

WIKIMEDIA

rangerade dessa kritiska böcker i montern på museet, bläddrade han igenom några av dem. Han läste några styckena och blev mäktat förvånad över att finna att de inte innehöll några falska dogmer eller vidskepelse.

Flera av dessa böcker utmanade dessutom darwinismen med vetenskapliga bevis och inte på religiösa grunder som han hade trott. "Usch" byttes ut mot "Wow!" när han på allvar började brottas med argumenten för en intelligent design. Han upptäckte att böckerna var skrivna av professionella forskarkollegor som var darwintivlare och de pekade på stora brister i det fossila bevismaterialet. Detta var en sak som han själv hade uppmärksammat under sina egna studier och forskningar.

Han var medveten om problemet med att liv plötsligt dyker upp i fossilregistren och att de då redan är färdigbildade utan några kända förfäder och att de sedan förblivit oförändrade i miljontals år, enligt gängse åldersberäkningar.

Trots att hans förtroende för de darwinkritiska böckerna hade ökat, valde han att genomföra utställningen precis som han hade planerat. Det var en gedigen presentation med titeln *Livets flod – 150 år med Darwins teori*. Hans presentation vann ett pris för Evolution Today från VW Foundation. Han presenterade de antidarwinistiska böckerna som ett exempel på modern vidskepelse.

FOSSILERNA TALADE EMOT DARWIN

Men hans vetenskapliga och faktabaserade sinne hade fått sig en tankeställare och skapelsealternativet verkade mer och mer vettigt ju mer han tänkte på det. Ju längre han brottades med frågan, desto mindre sannolik verkade evolutionen vara, samtidigt som en intelligent styrd skapelse framstod som mer och mer trolig. Fossilerna var inte på Darwins sida.

Trollsländevingar var redan perfekt anpassade till sin funktion, när de hittades som fossil i de geologiska avlagringarna. Samtidigt kunde identiska nutida trollsländor beskådas och beundras i dammar och floder utanför Mercedesabrikerna i Stuttgart och djupt inne i Brasiliens djungler.

Livets ursprung, komplexitet och utveckling hade förklarats för honom som någon form av darwinistisk naturalistisk evolution och något som kan förklaras av ospecificerade naturlagar, kemi, fysik, matematik samt det där underbara miraklet som kunde lösa alla osannolikheter: tid. Ju mer tid desto bättre.

Det var ingen tvekan om att livet hade utvecklats. Små hästar blev större hästar. Insektstyper förökade sig och anpassade sig till livets föränderliga omständigheter i forntid såväl som i modern tid. Men han började tvivla på att livets komplexitet och nya livsformer med ytterst komplicerade funktioner kunde ha uppstått genom slumpmässiga mutationer och naturligt urval utan någon som helst intelligent styrning.

KOM UT UR GARDEROBEN

Slutligen, år 2015, gick han på en privat webbsida offentligt ut med sin kritik av nydarwinismen och gav helhjärtat sitt stöd för tankarna på en intelligent design. Detta utspel tolererades inte av hans arbetsgivare. Han blev uppsagd från sin tjänst som direktör vid museet och blev arbetslös. Även om inget av hans vetenskapliga arbete någonsin har ifrågasatts, möttes hans omtolkning av det fossila bevismaterialet med iskall kyla och häftig kritik.

Nutida dolksvansar har inte ändrats ett dugg på "hundra-tals miljoner år".

FICKR

Günter Bechly anser att det krävs intelligens, information, framförhållning och planering för att livet ska kunna expandera, utvecklas, anpassas och diversifieras inom de naturliga gränserna för levande organismer bland växter och djur. Denna vetenskapliga insikt bemöttes med ett underkännande av hans värde som vetenskapsman och bestraffades med ekonomiska sanktioner och yrkesförbud.

EN ÖVERTYGAD ATEIST

Günter Bechly berättar i en intervju att han hade varit 150-procentig ateist och materialist i nästan 40 år innan han till slut började tro på Gud och kristendomen. Han hade ingen livskris, ingen uppenbarelse och inga andra upplevelser alls. Det var resultatet av rent rationella, vetenskapliga, filosofiska och historiska argument som gradvis ändrade honom som vetenskapsman.

–Jag trodde från början inte på något övernaturligt. Frispråkiga offentliga ateister och skeptiker som Richard Dawkins och James Randi var mina hjältar. Bland de argument som fördes fram för en skapelse påverkades jag mest av universums finjustering, sunda förnuftet, argumentet om varför det finns något snarare än ingenting och argumentet för att Gud är själva upphovet till naturlagarna.

–Jag ville inte bli troende, men den överväldigande kraften i många av argumenten övertygade mig till slut om att gudstron måste vara sann bortom rimligt tvivel. Även om de vetenskapliga bevisen har fått Günter att inse att det måste finnas en Gud för att förklara livet kan han samtidigt inte se några möjliga bevis för att liv skulle ha kunnat uppstått i det förflutna eller någon annanstans i universum.

I egenskap av mycket kompetent paleontolog har Bechly publicerat cirka 160 vetenskapliga artiklar, beskrivit över 180 nya arter och varit rådgivare för 3 naturdokumentärer på BBC. Han har doktorsexamen i geovetenskap från Eberhard-Karls-universitetet i Tübingen och hans specialområde är trollsländor och insekter. Han har forskat som paleontolog med inriktning på fossilhistoria och systematik av insekter, både antika och moderna.

Hans speciella tonvikt ligger på trollsländor. Han anställdes som kurator för bärnsten och fossila insekter vid Statens naturhistoriska museum i Stuttgart, Tyskland. Idag arbetar han vid Discovery Institutes Center för vetenskap och kultur och är seniorforskare vid Biologic Institute i delstaten Washington.

När andras ögon öppnar våra

Av Magnus Lindborg

- **Visste du att det knappt** är några familjer som lärjungatränar sina barn i församlingen? Jag var oförberedd på frågan, förstod den knappast först. Han fortsatte: Många av dem pratar aldrig ens om tron där hemma. Man kan be aftonbön, men sen förväntar man sig att kyrkan ska göra resten. Det är bara tur om barnen fortsätter. Det är bara tur om barnen fortsätter leva ett kristet liv när de blir stora.

Walter¹ lever till vardags i ett arabland och arbetar där med den framväxande församlingsrörelsen. Men nu hade han tillbringat en period i Sverige och besökte då ett flertal hem i vår kyrka. Han ville lära känna oss bättre, förstå hur vi tänker och ta del av kulturen i den svenska församlingsrörelsen. Med

Magnus Lindborg, Lycksele,
Arbetar med vuxenutbildning
för invandrare.

sin uppväxt i ett öst- och ett västland och amerikansk utbildning har han ett helt annat perspektiv än vi själva har. När jag sett svaghet i svensk frikyrklighet ser han en missionsrörelse med oproportionerligt stort inflytande internationellt, som finns kvar när andra lämnar och som arbetar holistiskt. Uppmuntrande att höra.

Men nu var det ett allvarligt problem som Walter adresserade. Kanske var han något på spåren som jag aldrig hade tänkt på förut, när han berättade om vad han hade lagt märke till i sina samtal hemma hos familjerna i kyrkan. Förutom i en familj med fem barn och högutbildade föräldrar, som aktivt engagerade barnen i församlingens arbete och pratade om tron hemma, och där samtliga nu vuxna barn lever som kristna trots utbildningsåren, var det få andra som lät barnen ta del av tron i sin vardag.

Jag undrade om de fem barnen hade tvingats till kyrkan, men fick veta att det inte var så. Man kan ställa barnen inför goda val. "Visst, du behöver inte följa med familjen till samlingen i kyrkan idag, men då får du se till att köket städas i stället."

Han hade också frågat flera om vad som hade fått dem att vilja följa Jesus och varför de engagerade sig i kyrkan. En svarade att han som barn såg sina föräldrar läsa Bibeln regelbundet och att de alltid bad innan de skulle resa någonstans med bilen. Walter menar att en aktiv kristen tro verkar bero på två saker. Först att föräldrarna är barnens förebilder i tron. Det andra handlar om vad man gör, men där är det dessvärre typiskt svenskt att delegera till andra, till exempel barn- eller ungdomsledare.

Själv har jag tänkt att barn- och ungdomsarbetet är bland det viktigaste kyrkan gör. Problemet är bara att det of-

tast blir i stället för föräldrars lärjunga-tränande och inte som komplement till det.

Walter noterade att vi tänker dualistiskt i Sverige – man pratar tro i kyrkan, och annat hemma. Många föräldrar är bra på att prata om killar och tjejer, sex, musik och filmstjärnor med sina barn, men integrerar sällan andliga frågor i vardagliga samtal. Men det har världen lärt sig göra för länge sen.

Man blandar friskt in yoga och annan andlighet i alla möjliga sammanhang. Vi behöver tänka lite lika. Vi behöver integrera viktiga frågor om syfte och livsmål, om förlåtelse eller att övervinna sina rädslor, om värderingar och vad man tror i samtal om helt vardagliga saker. På så sätt skapas en kultur där det blir naturligt att prata och våga fråga om andliga ting, där barn ser sina föräldrar som en viktig källa till andlig kunskap.

Dessa frågor aktualiserades på nytt när Per Ewerts bok om Sveriges sekularisering² släpptes. Hur kunde det bli så att vårt land som blev så märkt av Guds handlande under förra seklets första hälft, idag lider av svår avkristning och negativa trender inom så många områden? Ett svar är att individ ställs mot familj, ett annat att allt ska skötas av experter. När trohet och äktenskap överges drabbas många av splittrade familjer. Redan små barn är hela dagarna i barngrupp, och hemma träffas man kanske vid matbordet, innan aktiviteter och skärmar tar vid. Var och en har sitt eget umgänge och sina egna aktiviteter. Många är osäkra i sin föräldraroll och med gränssättning. Mycket har ändrats på en generation.

Vad kan man göra då? Det enklaste är middagen. Där kan man skapa goda vanor, och aktivt välja att inkludera familjen i samtal om livets utmaningar

och glädjeämnen. Uppmuntra barnen att själva berätta och att ställa frågor. Tio minuter om dagen är väl använd tid. Prata om värderingar och varför du tycker som du gör, om vad din tro och Bibeln säger. Man behöver bara vara vanlig vuxen förebild för att klara det. Barn hör vad du säger, så tala gott om församlingen och dina ledare. Men barn ser också vad du gör. Låt dem se att du läser din Bibel, att du ber och att du gör andra saker just för att du tror. Att umgås som familj med andra kristna familjer är viktigt. Låt barnen träffa troende över generationsgränserna. Äldre kan bli viktiga förebilder och tycker ofta att det är roligt att prata med barnen. Pensionärer är en tillgång och har ofta både tid och värdefull livserfarenhet.

Kyrka är för många liktydigt med söndagsgudstjänst där man sitter uppradade efter varandra. Men Bibelns församling var en nära gemenskap, ofta i hemmen. Där möttes man och delade livet och tron med varandra. Så behöver vi också göra idag. Ett vitalt liv bygger på relationer i mindre sammanhang där man delar tron med varandra, även barnen.

Walter fick öppna ögonen på flera familjer i min församling, och på mig. I stället för fler aktiviteter och nya krav, handlar det om att återgå till det som är mest naturligt för oss. Att dela livet i familjen och med andra som vi alltid har gjort förutom den senaste generationen. Det kommer att ge god frukt.

NOTER

1. Namnet är ändrat.
2. Landet som glömde Gud, Norma förlag 2022

**Författare: Ken Ham, Britt Beemer
Todd Hillard Master Books (2010)**

Already Gone - Why your kids will quit church and what you can do to stop it

(Redan borta - Varför dina barn kommer att lämna kyrkan och vad du kan göra för att förhindra det)

Recenserad av Göran Schmidt

Även om den här boken av Ken Ham med flera har gått och väl tio år på nacken och baseras på amerikanska enkätundersökningar, så känns den ytterst aktuell även för oss i Sverige och Skandinavien. Trots sitt lilla format är det en omskakande bok, med slutsatser så anmärkningsvärda att det är märkligt att den inte väckt mer uppmärksamhet än den gjort. Förhoppningsvis kan den här recensionen bidra till att den blir läst och begrundad även i vår del av världen.

Boken bygger på omfattande enkäter och telefonintervjuer med 1000 unga vuxna som vänt ryggen till kyrkan efter att tidigare ha deltagit i dess söndagsskola eller ungdomsverksamhet. I USA är det ca 60% som lämnar kyrkan. Det finns goda skäl att tro att om man hade genomfört en liknande undersökning i Sverige så skulle sannolikt andelen som lämnar vara betydligt högre än så (jfr diagrammet på sidan 11).

Undersökningen visar att de amerikanska unga vuxna som lämnat kyrkan kan indelas i två kategorier: dels de som kommit fram till att Bibeln är irrelevant, och dels de som anser att kyrkan är irrelevant. En betydande andel av ungdoms-

marna i den första kategorin (40%) motiverar sitt avståndstagande med olika invändningar mot Första Moseboken, som att vetenskapen bevisat att det som står där inte stämmer med verkligheten. Relativt få i denna kategori har bevarat sin kristna tro. I den senare kategorin är det en betydligt högre andel som fortfarande betraktar sig som kristna.

Tidigare i det här numret (s 12) har vi nämnt om det så kallade "söndagsskolsyndromet", den statistiskt säkerställda upptäckt som redovisas i boken att den amerikanska söndagsskolundervisningen påverkar ungas värderingar och syn på kyrkan i rakt motsatt riktning än man förväntat. Bland unga vuxna som gått i söndagsskolan är det en signifikant större andel som anser att kyrkan inte är relevant för dem i förhållande till dem som inte gått i söndagsskola. Söndagsskolungdomarnas värderingar tenderar dessutom att vara liberalare, mer präglade av den allmänna tidsandan. Författarna ägnar därför en stor del av boken till att med fördjupande intervjufrågor som grund försöka analysera de bakomliggande faktorerna till detta märkliga förhållande. Man pläderar inte för att slopa söndagsskola och ungdomsgrupper utan på att reformera dess innehåll och framför allt inställningen hos de vuxna som undervisar.

En tes som författarna presenterar är att vi i kyrkan förgäves har försökt att kompensera för bristen på helhetssyn och trovärdighet. Det har vi gjort, menar man, genom att anstränga oss för att framställa kristendomen som kulturellt relevant ("cool") för den unga generationen snarare än som bibliskt relevant.

Ja, Ken Ham är mycket riktigt ungdomskreationist. Han menar att resan mot föreställningen att Bibeln är historiskt och faktamässigt irrelevant inleddes med 1700-talets idé om väldiga tidsrymder. Det anser han vara den utan jämförelse enskilt viktigaste orsaken till att Bibeln inte

framstår som trovärdig i vår tid. Årmiljonerna i sig är tillräckliga för att förpassa 1 Mos 1-11 till myternas värld, med eller utan evolution.

Summan av boken kan formuleras så här: Om kristendomens relevans och trovärdighet ska kunna upprättas behövs först och främst bön. Därefter behövs såväl skapelseapologetik som allmän apologetik för att försvara Bibelns trovärdighet från dess första vers. Men det förutsätter också att vi som kristna är trovärdiga - vi måste leva som vi lär. Och att vi som föräldrar ikläder oss huvudansvaret för våra barns kristna fostran i enlighet med den bibliska mönsterbilden och inte lutar oss tillbaka och abdikerar genom att delegera det helt och hållet till kyrkans olika verksamheter.

I de sista kapitlen riktar sig författaren med konkreta råd till olika kategorier av kristna: föräldrar, lärare, ungdomspastorer och pastorer. För varje kategori presenteras ett stort antal (engelskspråkiga) resurser i form av bok- och webbreferenser.

Ett väl tilltaget appendix innehåller alla frågor som ställts i undersökningen och de olika alternativens svarsfrekvenser. Materialet bör kunna utgöra ett viktigt underlag för en motsvarande framtida svensk och/eller skandinavisk undersökning.

I appendix finns också 15 viktiga frågor som alla föräldrar och ledare bör kunna besvara och kommunicera till de unga.

TILL SIST...

Efter att ha läst boken lyckas jag inte riktigt tränga undan den obekväma känslan av att se ett problem och dess lösning men samtidigt ana att lösningen av många av vår tids kristna kommer att uppfattas som alltför radikal. Risken finns därför att boken inte kommer att läsas av dem som bäst skulle behöva det. Men jag hoppas innerligt att jag har fel, det är nämligen alltför mycket som står på spel

Författare: Gregory Koukl
Originalalets titel: Tactics (2019)
Apologia förlag (2020)

Vinnande taktik

Recenserad av Göran Schmidt

Det här är en bok om apologetik. Ordet låter kanske krångligt, men innebörden är inte så komplicerad – det handlar helt enkelt om att förklara och försvara den kristna tron, och om att bryta ner fördomar och vanföreställningar om Bibeln och kristendomen som florerar bland folk i allmänhet. Bokens underrubrik lyder: ”En strategi för att samtala om din kristna tro”.

Utifrån Paulus undervisning motiverar Gregory Koukl att det är vår plikt som kristna att använda oss av goda argument. Både för att inom församlingen försvara den bibliska tron mot villolärer, och för att motivera vår tro i mötet med dem som (ännu) inte tagit emot Jesus.

De som tycker att kristna inte ska argumentera sinsemellan gör det av två skäl, menar författaren: dels av rädsla för splittring, och dels för att vissa kristna ledare uppfattar allt motstånd som uttryck för fientlighet eller ondska. I båda fallen är risken överhängande att osunda läror smyger sig in och får fäste i församlingen. Vad som krävs är att kunna föra en saklig debatt i god ton utan att för den skull fastna i fruktlösa diskussioner. Huvuddelen av boken handlar emellertid om mötet med människor som saknar tron eller som visar prov på en ogenomtänkt sekulariserad form av kristendom. Författaren tar upp ämnet på ett väldigt lättillgängligt och stundtals

humoristiskt sätt, men också ärligt och självkritiskt. Han gör det genom att ge en handfull konkreta råd, och demonstrerar dem sedan genom att återge ett antal autentiska dialoger.

Det är speciellt ett par poänger som jag personligen tar med mig efter att ha läst boken. För det första vikten av att, precis som Jesus (t ex i Luk 20:4, 24, Mark 2:9) använda sig av motfrågor i stil med ”Hur vet du det?” eller ”Vad menar du med det? Då blir det motparten som får anledning att förtydliga sig och det blir lättare att se eventuella brister i den andres argumentation. En annan fördel med att artigt ställa förtydligande frågor är att det inte upplevs som ett hot. Det kan förebygga att personen går i försvarsställning. I stället skapar det förutsättningar för en sansad dialog.

En annan poäng är att man lugnt kan släppa det ofta självpålagda kravet att förkunna det fulla evangeliet i mötet med en medmänniska. Författaren använder sig av basebollterminologi i det här sammanhanget, men översatt till

svensk brännboll skulle det bli att man inte behöver begära av sig själv att varva på varje slag. Det räcker gott att man sätter bollen i rörelse och hinner till första stolpen. Det vill säga att man säger någonting som ger samtalspartnern en ny tanke att börja fundera på. Det kan bli ett litet steg på vägen till en framtida avgörelse. Någon annan kristen kan få vara den som visar personen på nästa steg – en sår och en annan får skörda.

Efter att ha läst boken blir man inspirerad till att börja träna på att avslöja vanligt förekommande argument mot Gud och Bibeln. ”Jag ska göra er till människofiskare” sade Jesus till sina lärningar. Efter ett liv som fritidsfiskare kan jag intyga att det inte finns någon genväg till att bli en skicklig fisk-fiskare annat än övning och att vara beredd att lära av sina misstag. Det är samma sak med människofiske. Fast bara kolossalt mycket viktigare.

Köp boken till cellgruppen eller ledargruppen, läs, diskutera, öva och praktisera

Dags att lämna boet!

Du har nog sett det på TV. De där stora örnungarna i sitt rede på klippphyllan som står och hoppar och flaxar och trängs med varandra. De har aldrig någonsin prövat att kasta sig ut över branten trots att de sett sina föräldrar göra det otaliga gånger. Någoting har hindrat dem.

Men nu känner de i hela kroppen att det är dags. En dag blir längtan för stark att bemästra och en av dem tar steget ut i tomma luften. Och upptäcker med skräckblandad förtjusning att vingarna bär. Inspirerade av sitt syskon gör de andra örnungarna likadant, och snart kretsar hela syskonskaran högt över boet och känner en upplymdhet som de aldrig tidigare upplevat.

Den här bilden illustrerar lite grand av vad det innebär att ta steget att bli en kristen, att fatta det avgörande beslutet att lämna den gamla livsstilen och inbjuda Jesus som Herre i sitt liv. Men en liknelse är en liknelse och kan aldrig fånga verkligheten fullt ut. Ett steg ut i luften kan få oss att associera till en blind tro, tro mot allt förnuft. Men kristen tro är aldrig en blind tro. Det är en tro med Guds makt för ögonen, insikten om att ingenting är omöjligt för Gud. Kristen tro är alltså en tro på goda grunder, den är en evidensbaserad tro.

Evidensen är överväldigande för att Gud har skapat universum och jordens alla livsformer – på det har vi Guds eget vittnesmål dokumenterat i Bibeln och modern genetik bekräftar det. Vår egen trasiga natur vittnar om ett historiskt syndafall, jordens berglager med dess fossil vittnar om den globala översvämningen på Noas tid, och populationsgenetiken vittnar om vi alla är långt närmare släkt med varandra än vi kunnat ana, att våra båda urföräldrar levde för bara några få tusen år sedan. Skriftliga dokumentationer, både inom- och utombibliska, bekräftar Jesus liv, mirakel, död och fysiska uppståndelse. Ögonvittnena kan räknas i tusental, mer än någon domstol skulle ha begärt som underlag för en avgörande dom.

DANAWCAC PIXABAY

Lita därför inte på kristna ledare som påstår att Bibeln innehåller myter och legender. De behöver själva vägledning. Be i stället för dem att de förstår allvaret i att förvränga Guds klara och tydliga ord.

Vänta inte med att ta steget att lita på att Jesus verkligen är den Han sade sig vara. Det var på grund av dina och mina synder han led och dog på korset, och att Han uppstod på tredje dagen är evidens nog för att du ska kunna ta ditt steg ut i luften. På goda grunder.

/Redaktionen

Genesis

ÅRS- KONFERENS 2023

Fredag 20/10 kl 18 - söndag 22/10 ca kl 12

Tema: **Guds Värld - där tro och vetande förenas!**

HUVUDTALARE: Andreas Årikstad, NORGE

Författare till bland annat boken Guds Värld

Ola Hössjer

Ola Hössjer är professor i matematisk statistik vid Stockholms universitet

Andreas är 43 år gammal, utbildad teolog och lektor samt arbetar som rektor på en kristen friskola i Norge. Han har tidigare arbetat 10 år med kristet ungdomsarbete och har skrivit sex böcker, varav en, Guds Värld, nyligen utkom på svenska. Den riktar sig i huvudsak till ungdomar i högstadie- och gymnasieåldern och används i Norge som läromedel vid kristna skolor.

PLATS:

KUNGSPORTSKYRKAN
Kungsängsvägen 25, 561 51 HUSKVARNA.
Se www.kungsporten.com/hitta-hit

KOSTNAD: Fritt inträde till alla aktiviteter men för lunch krävs föranmälan, **senast måndagen 16 oktober**.
Aktuella lunchpriser meddelas under september månad.

PARKERINGSMÖJLIGHETER:

Gott om gratisparkeringar i anslutning till kyrkan.

ÖVRIGT:

Under lördagen anordnas valbara seminarier med olika talare. Detaljerad konferensinformation och program med information om övriga föredragshållare kommer att publiceras och uppdateras fortlöpande på Genesis webbplats <https://genesis.nu/kalender/skapelsekonferens-2023/>

KONTAKT:

Genesis: konferens@genesis.nu
Kungssportkyrkan: kungssportkyrkan@kungssporten.com

Värdförsamling:
KUNGSPORTSKYRKAN
Kungsängsvägen 25
561 51 HUSKVARNA

Se: www.kungssporten.com/hitta-hit

KUNGSPORTSKYRKAN

OBS!

Kallelse till GENESIS Årsmöte 2023

Föreningen GENESIS - Vetenskap Ursprung Skapelsestro

Datum och tid: Lördagen 21/10 kl 09:00 -11:30

Lokal: Kungssportkyrkan, Kungsängsvägen 25, 561 51 HUSKVARNA.
Se www.kungssporten.com/hitta-hit

Gamla och nya medlemmar hälsas välkomna!

OBS! Medlemmar som vi har e-postadress till får årsmöteshandlingarna på elektronisk väg inför mötet. Är du osäker på om du meddelat oss din e-postadress - mejla oss på prenumeration@genesis.nu

GENESIS PODDEN

AV JOSEF MOENSJÖ

**I samarbete med RadioHope
producerar vi radio!**

**Spännande samtal inom området
kristen tro och vetenskap, och har
örönen vidöppna för dig och dina
synpunkter, tips och frågor!**

PODDTOPPEN - Här kan du lyssna utan registrering. SPOTIFY - Du behöver Spotify-konto för att lyssna i appen, men du kan registrera dig och lyssna gratis. RADIOHOPE - är poddens egentliga hemvist, och vår podd kommer att dyka upp i deras lista. Podden ska också gå att hitta i alla andra podcastappar som finns för mobiler, datorer m. m. Sök på "Genesispodden" i din app eller i din vanliga sökmotor.

Ny folder om Big Bang och evolutionsläran!

En övertygande och intressant 16-sidig folder om svagheterna i Big Bang-teorin och evolutionsteorin. Skriven av fil dr Jeff Miller och översatt från engelskan.

Den visar att mycket av vad som påstås tvärsäkert vara sanning inte är något annat än svaga antaganden och teorier.

Allt som allt är detta en enkel och grundlig kritik som alla behöver ta del av. Pris 100 kr för 25 ex eller 5 kr för 1 ex.

Bergmans
MEDIA

<https://www.bergmansmedia.se/webshop>
Mobil 070-228 10 32

Vill du att andra ska få höra skapelsebudskapet?

En gåvoprenumeration till någon du känner kostar ju en slant. Men något du kan göra som inte kostar någonting alls är att titta in på ditt närmaste bibliotek nästa gång du är ute och handlar. Fråga där efter magasinet Genesis, "Fyra kristna diskuterar: skapelse och evolution" och annan bra skapelselitteratur. Flera läsare har hört av sig och rapporterar att deras bibliotek reagerar positivt. På det viset kan många fler än du få möjlighet att läsa om de goda argumenten för en Gud som skapat världen och oss!

Fråga efter Genesis på ditt bibliotek!

Genesis

Den samlade kristna världsbilden:
BIBELTRO, NATURVETENSKAP, SAMHÄLLE.

Påkostad bok
till minipris!

Guds Värld

- trons försvar för unga

En bok som lättfattligt presenterar den bibliska världsbilden. Guds Värld belyser skapelse, vetenskap och tro och tar upp aktuella samhällsfrågor. Utmärkt för konfirmander och ungdomsgrupper. Nedsatt pris vid köp av flera böcker.

239:- | 232 sidor, illustrerad

Bygger på klassisk
biblisk skapelsetro

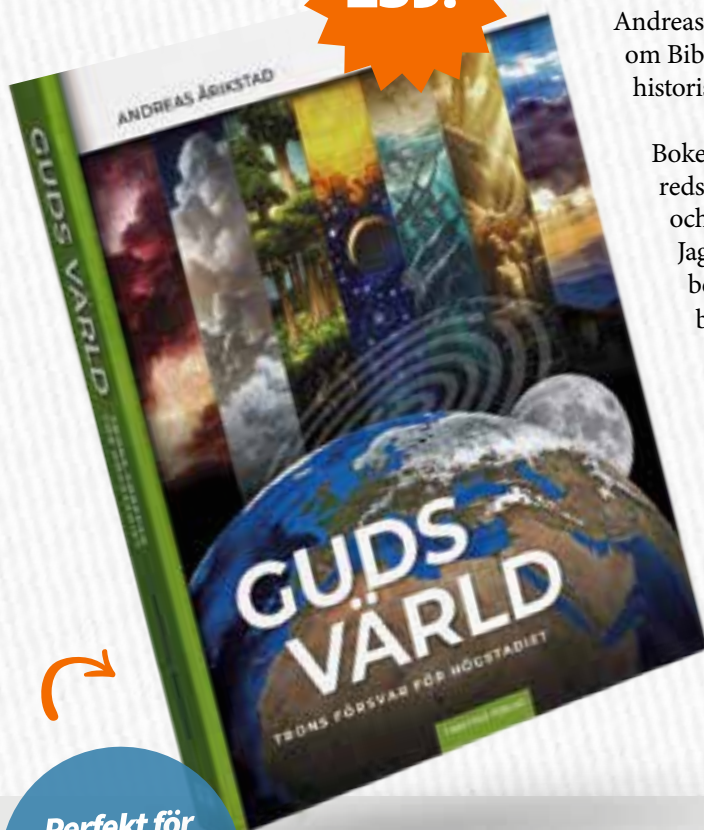
239:-

I Guds värld integreras hela Bibelns budskap på ett elegant och lättförståeligt sätt med modern naturvetenskap.

Andreas Årikstad visar övertygande att detta endast är möjligt om Bibelns elva första kapitel förstås som en redogörelse för historiska händelser och inte som myter och legender.

Boken kan varmt rekommenderas som ett evangelisationsredskap, för att styrka kristna ungdomars tilltro till Bibeln och för att ge dem verktyg att förklara och försvara sin tro. Jag är övertygad om att Guds värld kommer att få stor betydelse för utbredandet av Guds rike bland ungdomar i både Norge och Sverige.

Ola Hössjer
Professor i matematisk statistik

Perfekt för
konfirmand-
undervisning!

Tfn: 0506-659219 • info@timoteus-forlag.se • www.timoteus-forlag.se

Genesis

TIMOTEUS
FÖRLAG
...om Bibeln

Skandinavisk
Teologisk
Högskola

**Autogiro:
ANGE
BOKPREMIE!**

**STH
VILL VARA
EN FYRBÅK FÖR
SANNINGEN**

**Bygg med oss!
Stöd oss månatligen
via autogiro**

1000 GER 1000

Teol.se/givare
Tel 018-777 15 20
kansli@teol.se
Bankgiro 313-4996

 swish® 123 272 1736

Signaturen I CELLEN

Om DNA och Intelligent Design

Hur uppkom livet?

Med *Signaturen i Cellen* lägger Stephen Meyer fram ett litet mästerverk. Vetenskapens talrika försök att knäcka livets mysterium blir levande för oss när de förklaras med pedagogisk finesse och analyseras med vetenskaplig noggrannhet.

Hur besvarar de frågan: Vad är upphovet till DNA-molekylens information? Meyer visar kraftfullt att argumenten för intelligent design inte bygger på okunskap eller på "att ge upp vetenskap", utan snarare på gedigna och övertygande vetenskapliga grunder.

Den troende kanske imponeras mest av, hur det just genom vetenskapen blir nästan tvingande tydligt att det måste finnas en intelligent designer. Biblisk Sanning kan egentligen bara bekräftas av fakta, annars vore den inte sann.

Ordinarie pris 259:- | 576 sidor, många illustrationer

BESTÄLL BOKEN IDAG!

För att ta del av rabatten,
ange *Genesis* vid beställningen!

Tfn: 0506-659219
info@timoteus-forlag.se
www.timoteus-forlag.se

TIMOTEUS FÖRLAG

BOKA EN EXPERT

FÖREDRAG TEMAHELGER SEMINARIER

Vesa Annala
vesa.annala@gmail.com

Johnny Bergman
johnnybergman@telia.com

Anders Gärdeborn
gardeborn@telia.com

Magnus Lindborg
magnuslindborg@live.se

Henrik Mjörnell
henrik.mjornell@pingst.se

Josef Moensjö
josef.moensjo@gmail.com

Mats Molén
mats.dino@gmail.com

Björn Nissen
bjornnissen@hotmail.com

Göran Schmidt
schmidt.gbg@gmail.com

Flera av medlemmarna i föreningen Genesis kan hålla föredrag om ursprungsfrågor för olika målgrupper som skolor, universitet och kyrkor. Kontakta oss!

Följ föreläsarna här, och samordna gärna när någon är i närheten: <http://www.genesis.nu/kalender/>

VETENSKAP | URSPRUNG | SKAPELSETRO

Genesis

Annonsera i Magasinet GENESIS

Som annonsör stöder Du tidningen,
samtidigt ger det Dig god träffsäkerhet
mot målgruppen

Vi vågar ifrågasätta det ingen annan vågar. Läsarna får vetenskapen i ett annat perspektiv. Artikelförfattarna är ofta forskare, akademiker från olika länder och vetenskapliga fält.

Annonsbokning/material:

Kontakta Jörgen Lundin för bokning och materialleverans: jorgen@wetterreklam.se

Utgivningar	Annonsstorlek/pris	* + 5 mm utfall
2023-12-01	Uppslag*	430 x 287 mm - 9 900 kr
2024-03-01	Helsida*	215 x 287 mm - 5 400 kr
2024-06-01	Halvsida	199 x 132 mm - 3 200 kr
2024-09-01	Halvsida	98 x 270mm - 3 200 kr
	Kvartssida	98 x 132 mm - 2 100 kr

VETENSKAP | URSPRUNG | SKAPELSETRO

Genesis

STH
FÖRLAG

NY BOK OM SKAPELSETRO

Teologiska, filosofiska
och naturvetenskapliga
argument för ett
skapelseperspektiv.

Ges även som kurs på
Skandinavisk
teologisk högskola
kansli@teol.se

Beställ på
sthforlag.se

429:-

Intelligens är på tapeten idag. Vi tänker ha det som tema för nästa nummer av magasinet Genesis. Särskilt mycket talas det om Artificiell intelligens, AI. Du kan knappast ha missat det. En del forskare uttalar sig som om AI kommer att innebära slutet på mänskligheten, andra håller med om att det kommer att förändra livet för oss på många sätt men går inte längre än så.

Vad är intelligens egentligen, och AI i synnerhet?

Finns det skäl till att vara orolig inför framtidens utveckling på området?

Har AI någonting med evolution att göra?

Hur bör man tänka som kristen om AI?

Vi tänker gräva lite i de där frågorna inför decembernumret och redovisa vad vi kommer fram till.

*Hösthälsningar från
Genesisredaktionen*

I nästa nummer

Genesis